ئۇيغۇر
هازىرقى زامان شائىرلىرىنىڭ
شېئىرلىرىدىن تاللانمىلار

ئېلكىتاپ ئىشلىگۈچى: ئابرال

ئېلكىتاپ ئىشلىگۈچىدىن

سىز توردىن چۈشۈرۈپ كۆرىۋاتقان ئۇيغۇر ھازىرقى زامان شائىرلىرىنىڭ شېئىرلىرىدىن تاللانما نامىدىكى بۇ شېئىرلار توپلىمىغا كىرگۈزۈلگەن شېئىرلارنىڭ بەزىلىرى توردىن كۆچۈرۈلگەن(ئاساسلىق بىلىك، ئىزدىنىش، شەبنەم،سادا قاتارلىق تور بەتلىرى)، بەزىلىرىنى نەشرىدىن چىققان كىتاپ-ژۇرناللاردىن رەتلەپ كىرگۈزگەن. تورداشلارنىڭ ياقتۇرۇپ كۆرۈشىنى ئۈمىد قىلىمەن.

ھازىرقى زامان ئۇيغۇر شائىرلىرى نامىدىكى بۇ توپلامغا ئاساسلىق ئادىل تۇنىياز، ئەخمەتجان ئوسمان، روزى سايىت،ئابدىقادىر جالالىدىن، دىگەندەك تونۇلغان شائىرلىرىمىز ۋە بىر قىسىم توردىكى ھەۋەسكار شائىرلارنىڭ شېئىرلىرىنى كىرگۈزدۈم. قىسمەن شېئىرلارنىڭ ئاپتۇرىنى ئەينى چاغدا خاتىرلىۋالمىغان بولمىغاچ بۇ توپلامدا ئىسمىنى يازالمىدىم.تورداشلارنىڭ ئۆزلىرىنىڭ تۈزۈتىۋىلىشىنى سورايمەن.بۇ شېئىرلارنىڭ كىلىش مەنبەسى ئېنتىرنىت بولۇپ، ئەسەر ھوقۇقى ئەسلى ئاپتۇرغا مەنسۇپ.بۇ ئېلكىتاپ پەقەتلا شەخسىنىڭ قىزىقىشى بويىچە ياسىلىپ، پەقەتلا ھەۋەسكارلارنىڭ پايدىلىنىشى ئۈچۈن يوللاندى. ئەگەر سىز ئاپتۇرلۇق ھوقۇقۇمغا دەخلى قىلدىڭىز دەپ قارىسىڭىز ماڭا ئېلخەت ياكى ئۈچۈر ئەۋەتىڭ. مەن سىزنىڭ شېئىرىڭىزنى دەرھال چىقىرىۋېتىمەن.مېنىڭ ئېلخەت ئادرىسىم: abral30@gmail.com ياكى abral@163.com. ھۆرمەت بىلەن :

ئابرالدىن

مۇندەرىجە

ئادىل تۇنىياز شېئىرلىرى..6
قەشقەردىكى يەرشارى 6
بېكەت ئىچىدە 9
ھېيتگاھ بازىرى..11
ساقىنامە..13
قۇشلار..18
چەكسىز نۇر..21
ئىككى ئۇيغۇر راشىد پورتىدىكى كافترىيادا................................28
ئەگەر بىر قىز بولسا رەسىدە..36
گۆھەرپۇرۇش ئەخمەت ھەمەدانىنىڭ نامازشامدىن كېيىنكى ۋاقتى.....37
كىتابخان..44
چىرايلىق يىغلاش..49
ئۇچىنچى ئايغا كىرىش..51
بىر تەڭگە چۆشتى دوملاپ 52
زاھىر بۇرھان شېئىرلىرى..54
ئادەم ئىزلەش ئېلانى 54
قۇش 55
سەھنە ۋە جەھەننەم..56
سۆيگۈ ئىزلەيمەن 57

كېلىنگلار 58
دوستۇم 60
ئەي باللار 61
ئاقىۋەت 62
يەركەن كوچىسىدا 63
ئەخمەتجان ئوسمان شېئىرلىرى 65
كەينىڭلاردىن ئەۋەتتىم قاراڭغۇلۇقنى 65
ئويلىنىش.. 67
ملك بىر كىچە 70
دىهقان بولماق تەس 71
تەس دىسە دۇنيادا دىهقان بولماق تەس 81
شۇ قەدەر ئېغىر سۇنىڭ ئاۋازى 86
ئادەم بولماق تەس... 93
چىن تۆمۈر باتۇر 95
تۆگمەن 98
نىگارىستان 102
مۇقام 104
تونۇشۇش 107
قاشتېشى 109
قار ياغقان ئاخشىمى 110
بەخت 111
ئۆڭكۆر 112

نۇزۇگۇم 113
بەختىگگە ملىك ئەپسۇس بولالمىدىم قوش 114
مەۋجۇدلۇق ـ 1 115
باياۋان ـ 1 116
بۇگۈن جۈمە 119
سادىر يېتىم قالغان بەش بالىسىنى ئىزدەپ 124
تۇز 132
ئۇيغۇر قىزى لىرىكىسى 135
سېنى سورايمەن 139
ملىك بىر كېچە خاتىمىسى 140
ئىككى قۇياش قەسىدىسى 141
جالاپ ئەر 142
ئەرنىك ئىپپىتى 144
ئۇيغۇر قىزى 149
مۇخەممەس 150
يىغلاۋاتقان كوچا چىرىغى 152
بۇ ئاخشام ئاي يوق 153

ئادىل تۇنىياز شئىرلىرى

قەشقەردىكى يەرشارى

(داستان)

ئادىل تۇنىياز

سالام ئۇيغۇر دىيارىدىكى قۇياش ،
سالام ئۇيغۇر دىيارىدىكى تارىخ ،
قەشقەر شەھرى ئوخشار قەسرگە.

يۇلتۇزلار پەرۋازلار تاڭ سەھەردە ،
پەسللەر پەرۋازلار دەرەخلەردە ،
بۇ شەھەر پەرۋازلار چۆچەكلەردە.
بۇ يەردىكى ئادەملەر
پەرۋازلار يۈرەكلەردە.

ئات قوشۇلغان

قىزىل سايىۋەنلىك مەپە

تاڭ سەھەردە ئۆتتى يېنىمدىن ،

جىرىڭلىتىپ قوڭغىرىقىنى.

سېۋەتنى قويۇپ بېشىغا

گىردە سېتىپ يۈرگەن بىر بالا

تاڭ سەھەردە ئۆتتى يېنىمدىن.

قۇشلار ،

ھارۋا ،

سۇمبۇل چاچلىق ئايال ،

يەنە بىر ئايال ،

كۆز ،

ئەتلەس كۆڭلەك ،

ساقال

تاڭ سەھەردە ئۆتتى يېنىمدىن.

مەن

كىشلەر چاي ئىچىۋاتقان ،

مۈگدىشىۋاتقان ،

يۆتەلگەن ،

چەينەك چوغىسىنى

پىيالىگە تەككۈزۈپ

چاي قۇيغان ،

چاي شامىسىنى پۇۋلەۋاتقان ،

كىشىلەر

بىر - بىرىگە بېقىپ

گەپلەشكەن ،

سەنلەشكەن

قايناق بىر چايخانا ئالدىدىن ئۆتكەچ ،

كىملىكىنى بىلىندۇرمەستىن

كۈيىۋاتقان مەخپىي ئاشىقتەك

ئوغرىلىقچە كۈيلەپ يۈرىمەن.

كوچىدىكى ھەممە نەرسىگە

قاراپ - قاراپ يەنىلا تويماي

نۇردەك ئۇنسىز سۆيۈپ يۈرىمەن.

سۆيىمەن

ئاي نۇرىدا تۇرغان ئاق تېرەكلەرنى ،

جىمجىت تۇرغان كۆلەڭگىسىنى ،

ئېرىپ كەتكەن كۆلەڭگىسىنى.

سۆيىمەن سىنتەبىردە ياغقان يامغۇرنى ،

ماي يولدا جىم ياتقان يامغۇرنى ،

ئەنسىز يىغلاۋاتقان يامغۇرنى.

ئەينەكلەرنىڭ سۇنۇقلىرىغا

نۇر مارجىنى چاچقان يامغۇرنى.

سۆيىمەن مەسچىتتىن قايتار ۋاقتتا

خۇدانىڭ قوللىرىدىن ئاققان يامغۇرنى.

سۆيىمەن

ئۆندىكى قارنى ، شامالنى.

چىملىقلاردا ، ئېرىق بويىدا

سازاڭ تېرىپ يۈرگەن باھارنى.

12-ئاينى ، 12 ئاينى ،

چوڭ كوچىنى ، خالتا كوچىنى ،

تىلەمچىنى ، پالچى ئايالنى ،

تەشتەكلىك ، تەشتەكسىز دېرىزىلەرنى ،

سېنى ھەم ئۆنى.

سۆيىمەن

مىلادىدىن بۇرۇنقى

ۋە كېيىنكى تارىخنى ،

سۆيىمەن تارىخنىڭ كەلگۈسىنىمۇ.

بىكەت ئىچىدە

بايا ماڭغا ئەنجۈر ساتقان چال

(ئۆتتۈپ قالغان بولسا كېرەك)

ئەنجۈر ساتتى يەنە بىر نۆۋەت.

بارلىقنى بىلمەس ئۇ مەندە

ئەنجۈردىنمۇ شېرىن مۇھەببەت.

تۈنۈگۈن شمەن بۇ مۇھەببەت بىلەن

تونۇشلارغا ، نا تونۇشلارغا ،

كوچىدىكى ئاپتوبۇسلارغا.

ئۈزۈن يوللۇق تېلېفون سىمىدەك

تۇتۇشارمەن مۇھەببەت بىلەن

قەشقەردىنمۇ يىراق جايلارغا.

لاتۋىيىگە ، فرانسىيىگە ،

شىمالىي قۇتۇپتىكى ئېسكىمۇسلارغا ،

ئاق تەنلىكلەر ئارىسىدىكى

يۇلتۇزلۇق كېچىدەك ئۆچمەس نېگىرغا.

ئاتلانتىك ئوكيان بويلىرىدىكى

غارغالتىغا ، بېلىقچى قىزغا.

يىراق چىلى ئورمىنىدىكى

يېنىك ، جىمجىت ئاي نۇرلىرىغا.

سۇ ئاستىدە كەچكى شەپەق

قىزىلگۈل بولۇپ ئېچىلىپ قالغان

گۈگۈمدىكى نىل دەرياسىغا.

مەن بۇ كىچىك زېمىندا تۇرۇپ

تارىم دەرياسىنىڭ دولقۇنى بولۇپ

كېتەلەيمەن دېڭىزلارغا قوشۇلۇپ.

مەن ئالتاي ئورمنندىكى بىر يۇلتۇز بولۇپ

بېرەلەيمەن پەلەستىنلىك ئايالغا

مەھبۇبىنىڭ قەبرىسىنى يورۇتۇپ.

مەن

بەخت تىلەيمەن ئەيسا تىلىدا

كرېست كۆتۈرۈپ ئىرۇسالىمغا

كېتىۋاتقان ياش يەھۇدىيغا.

مەن تەكلىماكاننىڭ تومۇز تومۇز پەسلىدە

سالام بېرىمەن قۇمنىڭ رەڭگىدە ،

ياۋروپانىڭ يېشىل رەڭگىگە.

ھاۋا بولۇپ كۆلۈمسىرەيمەن

كەڭ زېمىننىڭ ھەممە يېرىگە.

مەن نۇر چېچىپ تۇرغان بىر چېكىت ،

يەر شارىنىڭ خەرىتىسىدە.

قەشقەر

ماڭا ئوخشاش كىچىك بىر شەھەر.

ھېيتگاھ بازىرى

جىمجىت يۈرەكتەك

جىمجىتقىنا مەسچىت مۇنارى.

كۆز

سۆزلىيەلەيدىغان كۆز.

خۇدا

بەندىسىز خۇدا.

دۇنيا

ئاغزى دۇنيا.

ناخشا

ئېيتىلمىغان ناخشا.

ھېيتگاھ بازىرى ئالامەت بازار ،

ئۇيغۇر ئۇيغۇرغا قىستىلىپ بارار.

ئاشىقلار گۈل ئالغىلى كېلەر ،

كۆزسىزلەر كۆز ئالغىلى كېلەر ،

سوكۇتلەر سۆز ئالغىلى كېلەر.

ئەرلەر جاننى سېتىپ نان ئالدۇ ،

ئوسما سېتىپ ئالدۇ ئايال.

يىگىتلەر يۈلىنىپ رېشاتكىلارغا

يات بىر شەھەردە تۇرغانغا ئوخشاش ،

كۆزىتەر ھەممىنى بىپەرۋا ، قىيپاش.

بىر بوۋاق كوچىغا چىقار يالىڭاچ ،

چوڭلار ئۆرە - تۆپە بولۇپ تۇشمۇتۇش

شۇ ھامان كۆيدۈرمەك بولار ئۇستىباش.

گۈڭگا شائىرنىڭ تەسەۋۋۇرىدا

ئادەملەر يۈرىكىدىن كۆرۈنەر قۇياش.

ھېيتگاھ مۇنارى ،

ئەنسىز دۈپۈلدەۋاتقان

يۈرەككە ئوخشاش.

ساقىنامە

بىر توپ ئورۇق پەرىشتىلەردەك

مەغرۇر بىز ھەم ،

بىچارە بىز ھەم.

توختىماي جىرىڭلار كۆڭۈل تېلېفونى ،

ئەھ ، ئۇنى ئالغىلى چىقمايدۇ ئادەم...

قات ـ قات غېرىبلىق

مىڭلىغان سۈپسۈزۈك ئادەملەر ئارا...

ئۇزاتقىن ساقى

تولدۇرۇپ قەدەھكە دەل ـ دەرەخلەرنى ،

يامغۇرنى ، پاتقاقنى ، ئاينى.

قەشقەرنىڭ ئاي تۇغقان كوچىلىرىنى ،

ئادەملەر مىغىلداپ تۇرغان بېكەتنى.

تونۇشقۇزۇپ ئەسەبىي قىزغىنلىقىڭغا

بورانىنى قەدەھكە سالغاندەك سىلىپ

دىۋىدەك سۈنۈپ بەر قەدەھنى ماڭا.

ئۇزاتقىن ئەسەبىي قىزغىنلىقىڭنى...

بىر نۆۋەت ئەپۇ قىل لوگىكا شۇناس ،

بىزنىڭ ساقىمىز

ئۇزاتسۇن بىر قەدەھ بىمەنە خىيال ،

غالجىرلىق كەم بولدى بىزدە ئېھتىمال.

ئۇچرىتىپ قالساقلا ئۆز- ئۆزىمىزنى ،

يۇمماقچى بولىمىز كۆزلىرىمىزنى.

ئاجايىپ سۆلەتلىك روھىي كېسەللەر

دۇستەلدە ، كوچىدا ، ئېسىل كىتاپتا

ۋە ياكى ئۇقۇمۇشلۇق ئادەملەر ئارا

خىزىردەك يولۇقۇپ تۇرىدۇ دائىم...

قايتىنمەن تەڭشىلىپ قاۋاقخانىدىن ،

ئۆچمەكتە يۇلتۇزلار ،

ياندۇرغان شاملارمۇ سەن ماڭا ئاتاپ ،

ئۆچۈشكە باشلىدى ئاستا پىلىلداپ...

قۇياش

شاراب ئىلاھىنىڭ قۇيرۇغىدەك

ئۇچۇپ يۈرەر قاۋاقخانىدا...

قاۋاقخانا

كالا كۆزلۈك جوۋاندەك

ئەركەكلەرنى قىلار مەھلىيا.

شارابلارنىڭ خۇش بۇي بەرگىگە ،

قەدەھلەرنىڭ ئوتتەك لېۋىگە ،

يىغلاۋاتقان شامنىڭ كۆزىگە

كۆمۈلدۇ ئەرلەرنىڭ تېنى.

-نە سەۋەپتىن ئىچتىڭ قەلەندەر ،

-بەك ۋاپاسىز چۈنكى ئادەملەر.

-ئىچەيلمۇ بۈگۈن ،

-نېمىشقا ؟

-ئىش ھەققىمنى ئالدىم قولۇمغا.

-سىزچۇ ئەپەندى ؟

-كىم ئىچىدۇ ئىچمەي تارىخچى.

-سەنچۇ ھوي بالا ،

-چوڭلاردىن سورا.

جان كەپىلىك ، جانان كەپىلىك ،

تەننىڭ قارا چاچلىرى

يوتىسىدا يەلپۈنەر يىللىق.

كوچىدىكى قاراڭغۇلۇقتا

يۇلتۇز قىزلار تۆرىدۇكۈلۈپ.

سەن بىلمەيسەن ،

ئېتىك نىمە ، ئۆيۈك قاياندا ،

سەن بارمۇ ـ يوق مۇشۇ جاھاندا.

ئۆخلىغىنىڭ يادىڭدا پەقەت

بىر كېچىدەك ، بىرەر سائەتتەك ،

بىر ئەسىردەك ، ئىككى ئەسىردەك.

سەن كۆزىڭنى ئاچقان ۋاقىتتا

كوچىدىكى مۇنار ئۇستىدە

قىيسىق قۇياش تۇرار ساڭگىلاپ...

گىرە سېلىپ ئاق كۆڭۈل يارغا ،

يىغلىۋالغۇڭ كېلىدۇ راسا.

باي بولماقچى بولغان سودىگەر

ئەتلەس ساتماي سېتىش كېرەك مەي.

توي لەززىتى مەيدە ئەمەسمۇ ،

ئۇسسساڭمۇ ئىچىش كېرەك مەي.

يول سۈپۈرگۈچى

مەنسىپىنى قۇتلار مەي بىلەن

بىر كوچىغا باش بولغان كۈنى.

كاتتا ئەمەلدار ئەملىدىن ئايرىلغان كۈنى

مەيخانىدا يىتتۈرۈپ قويار

ئۆزۈن يىللىق سالاپىتىنى.

تەستقلايدۇ مەستلىكتە سوتچى

ئۆز- ئۆزىنىڭ جازا خېتىنى.

مەست دوختۇر

نىرۋا كېسەل كىرسە ئۇشتۇمتۇت

چېكىسىگە سۈركەپ قويار يود.

يېشلمەي ئوغرى مەستلىكتىن

ئاپتوبۇستا دەلدەڭلەپ تۇرۇپ

يانچۇقلارغا ئۇزىتىدۇ يۆت.

مەيخانىغا كىرسە قەلەندەر

كۆرىدۇ مەيخانا ئىچى

ئوردىسىدەك ئەڭ سېخى شاھنىڭ.

مەست بولغاندا ئاقىل تارىخچى

يىلنامىلەر مەست بولار بىر- بىر

تاپالمايدۇ ئۆز تارىخنى...

سەن كېتسەن مەي ئىچمەس شائىر

چوڭ شەھەردىن خىلۋەت دالىغا.

بۇلاق يېنىڭ شلدىرلاپ تۇرار ،

كەيپ بولغۇڭ كەلمەس زادىلا.

سەن يىغلايسەن ، ئوخشار تەبئەت

باغرى يۇمشاق ئاق دىل ئانىغا.

شاراب ئىلاھى

قەشقەردىكى قاۋاقخانىدا...

قۇشلار

ۋەتەنسىز قۇشلار

پەسىللەرگە ۋەتەن دەپ يىغلار.

سەرسان شامال كۆتۈرۈپ يۈرەر

غازىڭنى ئۆز ۋەتىنىنىڭ.

غېرىبلىقتەك

ئېگىز بىنا.

قوشنا ئۆيىدىكى ئادەم.

تام.

ئىككىنچى قېتىملىق ئۆرپ - ئادەت.

توي.

ناتونۇش دەپنە مۇراسىمى.

قۇشلارنىڭ يېشى.

ئەينەك غېرىبلىق.

قول يەتمەس ئىشىك.

كارىۋات.

قاچقان ئۇيقۇ.

ئوچۇق دېرىزىدىكى

ئاپئاق ساڭگىلاپ تۇرغان

ۋەتەننىڭ مۇزلىغان قولى.

غەم تولغان كۆلدان.

ئايرۇپىلان.

دېڭىز.

قۇشلارنىڭ يېشى.

ھەممە يەردە يات ئادەم.

مەيلى تۇر پارىژنىڭ گۈزىلى بىلەن ،

يەنىلا ئۆزىڭنىڭ ئەمەستەككۆلكەڭ.

ئەسلەيسەن نەم قىلىپ قول ياغلىقىڭنى.

ۋەتەندە دەردىڭمۇ ئۆزىڭنىڭ دەردى ،

ۋەتەندە يىغاڭمۇ ئۆز تىلىڭ بىلەن.

مىليونېر بوپكەتكىن بەرىبىر يەرلىك -

قەلەندەر ئالدىدا بىر كەپەڭمۇ يوق.

ھەركىم باقالايدۇ كۆزىڭگە سوغۇق.

مەيلى سەن شاراب ئىچ ئالتۇن قەدەھتە ،

بىر كۆپۈك چىقسىلا ئېتىڭگە لەيلەپ

ئوقۇساڭ يېزىلغان ۋەتەن دېگەن خەت.

بېرلىن ئاسمىنىدا كۆرسەن ھەركەچ

جىمىكى يۇلتۇزدىن ئۇيغۇر كۆزىنى.

مۇقەددەس بۇۋى مەريەم چىركاۋىسى

كۆزانەرسەن ئۆسكەن تاركوچىدىكى

كىچىك بىر مەسچىتتەك ئۆيغۇرۇڭ سالغان.

ھەج قىلىپ مەككىگە بارساڭ مۇبادا ،

تۆيۈلار يۇرتۇڭدا قالغاندەك خۇدا.

مۇبادا دوزاختا بولسىمۇ ۋەتەن ،

مەڭگۈ بىر مۇھاجىر جەننەتكىمۇ سەن.

ۋەتەن ، ئېھ ۋەتەن ،

چىرايلىقتۇر ھەممە نەرسىسى ،

چىرايلىق ئۇنىڭ قايغۇسىمۇ ھەم.

گۆھەردۇر ، ئالمىدۇر ، خۇش پۇراق

گۈلدۇر ،

ۋەتەن دالىسىدا كۆرگەن توڭ تىزەك.

ئەيسادۇر ، مۇسادۇر يۇرتۇڭ ئادىمى ،

يات يۇرتتا تۇغقانمۇ تۆيۈلماس دوستتەك.

ۋەتەندە بىر ناتونۇش بالا

يۈگۈرۈپ ئۆتكەن بولسا ئالدىڭدىن

يۈز يىلدىمۇ چىقماس يادىڭدىن.

تىللاپ سالغان بولسا ئىلگىرى

ئۆز ئېلىڭدە ئۆز تىلىڭدا ئۆز ؛

تاپالمايسەن دۇنيادا ھازىر

شۇ تىلدىنمۇ گۈزەلرەك بىر سۆز.

شېئىرنى ئوقۇساڭ بەزەن

گېزىتلەردىن پاز ياكى تاگورنىڭ ؛

تېتمايدۇ ساڭا ئۇ قىلچە ،

ئۆز يۇرتۇڭدا ئېيتقان قوشاقچە.

ئۇزاتقاندا ئەزرائىل بىردىن

دەستە تىزىپ ئۆلۈم گۈلىدىن،

سەن ئۆزىڭگە توقۇيسەن كېپەن

ۋەتەندىكى خىياللار بىلەن.

يات تۇپراقتا كۆمۈلگەندە سەن

كۆمۈلىدۇ قەلبىڭگە ۋەتەن...

سېغىنغاندا قەشقەرنى

چەت ئەلدىكى ھەر بىر مۇھاجىر

شۇنداق يازار خەت يازسا ئاخىر.

چەكسىز نۇر

قەشقەردىكى ئاياللار

قەشقەردىكى ئەرلەرنىڭچۈشى.

تاپىنىڭ نۇر ، قاناتلىرىڭ نۇر ،

كۆلەڭگەڭ نۇر ، يۇپۇرمىقىڭ نۇر ،

ئاۋازىڭ نۇر ، خۇش پۇرىقىڭ نۇر.

بارچە ئەرلەر چەكسىز سۇزۇلغان

قاپقاراڭغۇ تاغ تاغ جىلغىسىدۇر.

قەشقەر گويا ئورمانلىق ،

سەھەر سېنىڭ ئىزىڭ ئەمەسمۇ ؟

ئويغا چۆكسەڭ خىيالىڭ گۇگۇم ،

تۆن كېچىلەر چېچىڭ ئەمەسمۇ ؟

ئاڭلىنىدۇ خىلۋەت تېنىڭدىن

شىلدىرلىشى بۇلاق سۈيىنىڭ.

تېنىڭ مۇنبەت ئېكىنزار گويا

گۈل ئېچىلغان پۇتلىرىڭ ئارا.

سەن بولسەن كىچىك ئالەملىق ،

سەن گوياكى سۈزۈك مۇزىكا.

سەن ئەرشتىن چۈشكەن پەرىشتە ،

مەن ئۇيقۇغا كەتكەن ۋاقىتتا.

سەن گوياكى بىر تال چۈمۈلە ،

مەنىسى يوق خەت يېزىپ يۈرگەن.

سەن گوياكى نامسىز چىغىر يول ،

ئەرلەر دائىم ئېزىقىپ يۈرگەن.

ئايال ، ئەر ۋە كەچتىكى كارىۋات ،

يىنىك ، پىنھان چېلىنغان بەدەن ،

ئۇپرىماس ساز ، مەستخۇش مۇزىكا.

ئېھ ، يالىڭاچ نۇمۇسچان خىيال ،

ئېھ ، ئۆزىنى يوقاتقان دۇنيا.
نەرە تارتقان قىلچىلىق ئەرلەر
قان ئىچىگە يىقىلار بىر- بىر ،
قۇل بولمىز ئاستا بەك ئاستا.
ئۇ بىر ئايال مۇلايىم قاتىل ،
ئەر ئۆلدۇ نەيرەڭ بىلەنلا.
ئايال ، ئېھ ئايال ،
ئايال ، ئايال ، يوللاردا ئايال ،
ئەبەدىيلىك نۇرلاردا ئايال.
بۇ ئالەمنىڭ غېرىبلىقىدىن
قۇتۇلۇشقا تاپالماي ئامال ،
ساڭا مۇھتاج بولدۇم ئېھ ، ئايال.
بىر جۈپ گۆزەل ئالتۇن كەشنى مەن
كۆمۈپ قويدۇم شېئىرلىرىمغا.
ۋە ئالتۇندىن ياساپ بىر كىشەن
كۆمۈپ قويدۇم شېئىرلىرىمغا.
غېرىبلىقنىڭ سوغۇق نۇرلىرى
چاقناتماقتا مېنى خانەمدە.
ئاھ ، جىمجىتلىق ،
سەن بەك ئېغىر قىز ،
مۇزلىغان تېنىڭ.
رەسىمدىكى ئايال چولپانىنىڭ

كىيىملىرى نىپىز بەك نىپىز.

توساتتىنلا مىدىرلاپ تامدا

پېشقۇەتتى باغرىدىقىنى ،

ئاندىن ، ئاستا ـ ئاستا...

بىر ئوغۇل بالا ،

قوش قولىدا سىقىمداپ

ھېچكىشدىن قىلماستىن ھايا

ئانىسىنى ئەممەكتە تازا.

چەكسىز ئايال.

يات مەدەنىيەت.

ئىشكىسىز كوچا.

مۇنچىدىكى قىزنىڭ يوتىسى

نۇر چاچىدۇ ئەرلەر شەھرىگە.

سانسىزلىغان ئىزىمىز قالدى ،

تالاي كەچتە ئاشۇ كوچىدا.

بەردىم گۈزەل كۆپ سۆكۈتلەرنى ،

بىرلا سۆزنى بەرمىدىم ئەمما.

ماڭغىنىمدا بىرگە سەن بىلەن ،

يوق تۇيۇلار ياكى سەن يا مەن.

خىيال دەيمەن ئىشەنگۈم كەلمەي

ئىككىمىزدىن بىرسىمىز جەزمەن.

خىياللىرىم سەن ھەققىدىكى۔

پارە۔ پارە سۇنغان ئەينەكتۇر.

ئاۋازىڭ بار ، يوقتۇر ھېچنېمەڭ ،

بار پەقەتلا تالا۔ تالا نۇر.

كۆزلىڭدە لىق بىر كوزا سۇ بار ،

قېنىپ۔ قېنىپ ئىچىپ بولۇپلا

چېقىۋەتكۈم كېلىدۇ دەرھال.

بار سېنىڭدە نازۇك بىر يۈرەك ،

تەكچىدىكى جانان چىنىدەك.

دېمەن ھېچكىم تەككۈزمىسۇن قول ،

ئۇ چىنىگە مېنىڭدىن بۆلەك.

سەن مەن ئۈچۈن بىر پارچە شېئىر ،

ئىزدەيمەن ئۇنىڭدىن پىكىر ،

بار پەقەتلا تاتلىق ھېسسىيات.

قەشقەردىكى ئاياللار

ئەرلەر قۇرغان دۆلەتتە ياشار ،

يوق مۇستەقىل پادىشاھلىقى.

چۈشۈرىدۇ تەختتىن ئۇلار ،

ۋە شاھ قىلار خالىسا سېنى.

بەرگەن چاغدا ئۇلار ھېسسىيات ،

ئايلىنىدۇ ئەرلەر شائىرغا.

ئېرىشدۈ نوبېلغا ھەتتا.

ئەگەر ئۇلار قىلمىسا ئىنساپ ،

ئايلىنىدۇ ئاقىل ساراڭغا.

كىردى ئۆيگە ھارغىن مۇئەللىم ،

چايغا ئوخشاش ئىسسىق بىر ئايال

ئېلىپ كىردى پىيالىدە چاي.

قايتتى ئۆيگە كاۋاپچى يىگىت ،

ئاغىچىسى چىقىپ خۇش چىراي

قوللىرىغا سۆيدى ئېگىشىپ.

رومان يازار يازغۇچى ئەختەم ،

ئارگىنالنى رەتلەپ خانىمى

كۆچۈرىدۇ ياندا پەم بىلەن.

ھەسرەتلەنسە تارىخچى بوۋاي ،

موميىمۇ چېكەر بىرگە غەم.

كوچا- كوچا- يەنە بىر كوچا ،

بىر توپ ئايال چۈشكەن پاراڭغا.

-ئاڭلىسىمۇ چىرايلىق قوشنام ،

گۈللۈك ، نېپىز قەغەزدەك ئىشتان

ئەنقەرەدە بوپتۇمىش مودا.

-قىزنىڭ قېشى شالاڭمۇ نېمە ؟

باردىلىمۇ ئاخشامقى تويغا.

-چېچەن دېگەن ئاشۇ ئەخمەق خەق ،

تەنگە سىگگەن نېمنى يېمەي

ئۆرۈش قىپتۇ دەيدۇ يېقىندا.

-ئەر چىقماپتۇ سەنئەتچى قىزغا.

...

غەمكىن شائىر يوللايدۇ سالام

پەقەتلا قەشقەر گۆزەللىرىگە.

ھېيتگاھتا نان تىلەپ يۈرگەن

يۈزى تارىخ مىسكىن مومايغا.

لەڭپۇڭچىغا ، ئاشپەز ئايالغا ،

ئۆپكە- ھېسىپ ساتقۇچىلارغا.

ئۇيغۇر شىپاخانىسىنىڭ

ئايالالار بۆلۈمىدىكى

ھەر بىر بىمارغا.

تويپا باسقان يوللاردا كېتىۋاتقان

تۆت پەسلىنىڭ باغچىسى بولمىش

گۈل بەدەنلىك قىز -جۇۋانلارغا.

سالام بېرەر ئوتتۇرا ئاسىيا ،

سالام يوللار بىپايان دۇنيا ،

قەشقەردىكى قىز- ئايالالارغا.

* * *

مەپە ۋە سەھەر.

ئاق قاشقىلىق ئاتنىڭ كۆزىگە

چۈكۈپ كەتتى قۇياشلىق شەھەر.

ئادەم ۋە ئالەم

يارىتىدۇ ئۆز تارىخىنى

ئېقىپ كەتكەن يۇلتۇزغا قەدەر.

يەر شارىنىڭ بىر بۇرجىكىدە

نۇرلانماقتا قەدىمي قەشقەر

ئىككى ئۇيغۇر راشىد پورتىدىكى كافتىريادا

يۇلتۇزلار كۈندۈزدە سۆزلىشىدۇ،

چاقنىمايدۇ.

يەر شارى ئالەمنىڭ بىر چېتىدە

ئاڭلايدۇ،

ئېسىدە ساقلىمايدۇ،

دۇبەي شەھرىنىڭ مونولوگىنى.

دېڭىز سۇرىكىلىدۇ، ئېچىلىدۇ،

ئادەملەر مەڭگۈ بولغانمايدۇ،

يۆتىلىدۇ، يۇمشايدۇ، چېچىلىدۇ.

كونا ئىككى قولۋاق تۈرار لەپەڭلەپ

بىر تال بويۇن تۈكى بىلىقئالغۇنىك

سېمونت ئۈستىگە چۈشتى لەيلەپ.

راشىد پورتى

هارغىن كىشىلەرنى كۈتتۈۋالدۇ،

مەغلۇپ زامانلارنى ئۈزىتىپ قويدۇ.

ئىككى ئۇيغۇر كافترىيادا ئولتۇرۇپ

Caeserرىمدا ئۆلتۈرۈلگەن كۈنلەردەك

سۈس كەيپىياتنى كۆتەرمەك بولدۇ.

مۈڭلۈق كۆزلەر پات ـ پات سەيلە قىلدۇ،

ئىگىز كېمىلەر دېرىزىدىن ئىقىپ كىلدۇ.

ئىگىز هارۋىلىقلار شەهەرلەرنى كېسىپ ئۆتۈپ

ئەسلىمىلەرنى يىغلايدۇ...

ئەي ئوتلاقلارنىڭ خاقانى، تاجىڭغا

قىستۇرۇلغان بۈركۈت پېيىدىن غۇرۇرلىنىمەن.

ئاستىڭدا چاپچىپ تۇرغان ئاتنىڭ ئاق رەڭگىگە دۇئا قىلىمەن.

شامال يۇلتۇزلىرى ئايغىرىڭنىڭ ئاق قاشقىسىدا ئەبەدىي چاقناپ تۇرغاي.

هۆل شەهەرلەر هاياجانلىق سىيلاشلىرىڭدىن ئاۋات بولغاي.

جاراڭلىغان ئاۋاز ـ پاكىستانلىق هامماللار تۆمۈر ساندۇقلارنى چۈشۈرمەكتە.

هايات دولقۇنى ئىقىپ كەلگەن سەرگەردانلار،

پۈۋلەنگەن ماماكاپلار.

هەيۋەتلىك پۇل يولۋىسى ئادەملەر ئورمىنىدا كېزەر هۆركىرەپ.

ئورنۇم ئەمدى ئۇ جايدا ئەمەس، كىرىپ قالدىم ئۇپۇققا مەن پۈلنى دەپ.

ئاھ، ناتونۇش ئىككى سودىگەر، ئانا تىلىمدا قىلىشماقتا گەپ.

ئۇيغۇر تىلى كۆيمەكتە، كۆك يالقۇن چىقىرىپ دېڭىز سۈيى ئۈستىدە.

تىلىم كېكەچلىمەكتە، تارىخنىڭ ۋاراقلىرىدەك

ئۇزۇندىن بېرى كۆيۈۋاتقان چۈش پەيتىنى.

تىلىم تېتىماقتا، نېمىدېگەن ئازابلىق

خرۇستال جامدا شېكەر قوشۇلغان قەھۋە ئىچىش.

ئۆزىنى سۆيمەيدىغان ئىككى ئادەم، قارغىماقتا

ئۇيغۇر تىلىدا، كافېترىيادا ئولتۇرۇپ.

مەن ئۇلارنىڭ پىكرىگە قوشۇلمايمەن.

راشىد پورتى

ھارغىن كىشىلەرنى كۈتۈۋالدۇ

مەغلۇپ زامانلارنى ئۇزىتىپ قويدۇ.

پىنھان سەھەر

زەڭگەر رەڭگە كىردى دەرەخلەر

چاقنار، ئۆچەر كۆك بىزگە پىنھان.

قوينۇمدا گۈل

بوينۇمدا قول، قولۇمدا سەھەر

تامدۇق، ئۇندۇق، ئىنسان ھەم پىنھان.

دېرىزە ئالدىدا

قەشقەر

ئۆستى ئوچۇق مۇزېي بۇ

قەبرىسى بۇ تىرىك شەھەرنىڭ.

ناتونۇش مەرمەر ۋاللىدايدۇ.

يۈك ئەدىيالدەك ئېغىر ئەسلىمە

چۈشتى يەرگە

چۆمدۈم سوغ تەرگە

بۆيۈك ئىكەن بارلىق ئەسلىدە.

يۈز يىللىق تاملارنىڭ يارىسىدا

شەھۋەت بىلەن پۇل ئارىسىدا

سۈنىڭ مەنىسى تاش،

ئۆلۈمنىڭ مەنىسى ياشاش.

قاغا تۇمشۇق بۇزۇلمىغان

ئىشىك كەينىدە يانتۇ نۇر.

ئەينەكلەردە كۆرۈنمەيدۇ قان

كوچىلاردا قەدىمكى ئۇيغۇر.

بىر ئىسكىلىت چۈشۈپ كارىۋاتتىن

دېرىزىنىڭ ئالدىغا كېلىپ

زوقلانماقتا قايناق هاياتتىن.

ھەسەنشېرىك

قىشنىڭ چەكسىز، ئاپئاق دولقۇنى

سىمونتتا تالاشماقتا جان

توك يەرلەر ۋە كۆندۈز ئەل بولغان.

بىراق

سۆۋەرك تىركىشىدۇ،

قان رەڭدە يامىشىدۇ،

تەخسىگە، قورالغا، كېچىگە.

يەيمىز، ئۇخلايمىز

ۋەھىمە ئىچىدە.

كۈچ تولغان ئەتىياز.

ئايال جەسەتلەر تىرىلدى

قىرلىق تاشلار ياتقۇزۇلغان كوچىدا.

سىرلىق، قۇرغاق تېگىش لەززىتى،

سۆۋەرەكنىڭ جىسمى ئۇچىدا.

بىز تۇرمۇشقا يۈزلەندۇق

مەرمەر تاملار ئىچىدە،

دېلىغۇللۇق ئىچىدە.

كېچىدە

قارا تاش ئۈستىدە كېتىۋاتقان

قارا چۈمۈلنى كۆرۈپ تۇرغۇچى

نەقەدەر بۈيۈكسەن، بىلگۈچى ئەڭ

نەقەدەر كىچىك مەن ھەم قوڭۇررەڭ!

بېلىق تۇتقۇچىلار

ئۆلۈم بۇرنىمىزغا پۇراپ تۇردۇ.

سۆسۈنرەڭ چېچەكلەر سۇدىكى سايە

كۆل توختىغان ھۆل بەدىنى ھەرىكەتتە.

قارىدىم ھەۋەستە

پىلتىڭلاپ ماڭغان بېلىقتەك قىزلار

چەكلەنگەن بېلىقچى، سۇسمان چىرا.

قىرغاقتا ئۈچ ئەرۋاھ موخۇركا چېكەر،

بوۋاي جىمجىت سۇغا كۆز تىكەر،

قولىدا قارماق؛

قات - قات قۇرۇق، قاتمۇ قات قاسراق

ئۆزۈپ كېتەر بوۋاي بىر كۈنى.

ئېچمەكتىمىز ھەسرەتلىك سۈنى.

يېقىنلاشتىم

بېلىقنىڭ خۇش ھىدى تارقىلار جىم،

نەم ۋە سلىق قاراڭغۇلۇقتا
ئېتىلىمىز يەمچۈككە.

ئوسما

ئۆلۈم بۇرنىمىزغا پۇراپ تۇردۇ.
سۆسۈنرەڭ چېچەكلەر سۇدىكى سايە
كۆل توختىغان ھۆل بەدىنى ھەرىكەتتە.
قارىدىم ھەۋەستە
پىلتىڭلاپ ماڭغان بىلىقتەك قىزلار
چەكلەنگەن بىلىقچى، سۇسمان چېگرا.
قىرغاقتا ئۈچ ئەرۋاھ موخۇركا چېكەر،
بوۋاي جىمجىت سۇغا كۆز تىكەر،
قولىدا قارماق؛
قات ـ قات قۇرۇق، قاتمۇ قات قاسراق
ئۈزۈپ كېتەر بوۋاي بىر كۈنى.
ئىچمەكتىمىز ھەسرەتلىك سۈنى.
يېقىنلاشتىم
بېلىقنىڭ خۇش ھىدى تارقىلار جىم،

نەم ۋە سلىق قاراڭغۇلۇقتا

ئېتىلىمىز يەمچۈككە.

ئاق رەڭ قەسىدىسى

قارا شارقىراتما چۈشمەكتە

ئاستا ـ ئاستا،

كەچ بولدى ماماكاپ يېنىدا.

تاشلار چوقۇلغان، سىلىقلانغان

قاۋاقخانا تېمىدا

غەمكىن شولىلار.

بويالدۇق مۇزدەك بىلىق قېنىدا

ئۈپۈقمىزدا ئويۇپ قالغان

ئوتتۇرا ئەسىرنىڭ قاراملىقى.

تىرىلدۈرەر قاقشال ئەرلەرنى

ئۆلۈم بىلەن ئەمچەكنىڭ ھىدى.

مەسچىت گۈمبىزىدە

ئاي چىقتى،

يازدىم بۇ شېئىرنى ئاي شەكلىلىك

قەغەزنى تارتماقتا ئوغلۇم كېلىپ.

بەزى رەڭلەرنى يۇتۇۋەتتۇق،

بەزى غەملەر ئۆيگە كەلگۈچە

بەزى تەملەر كېچە ئاغزىدا.

ئاغزىڭدا گۈل،

مەدھىيلەيلى

ئەربلەرنىڭ سۆزلىكى

ئەگەر بىر قىز بولسا رەسسدە

ئەگەر بىر قىز بولسا رەسسدە،
ئەسىر بىلەن شام ئارىسىدا.
پەتىۋاسى بارىدۇر ھەدىستە
ئەسىر ۋاجىپ
يا ۋاجىپ ئەمەس.
ئەسىر بىلەن نامازشام ئارا
بىر غۇنچىنى پۈۋلىدى ئاللا.
ئەسىر بىلەن نامازشام ئارا
نېمە قىلسا قىلغاي قىز بالا،
ئاسمان شىخى چېچەكلەيدۇ لىق
چۈنكى بىر قىز بولدى چىرايلىق

گۆھەرپۈرۈش ئەخمەت ھەمەدانىنىڭ نامازشامدىن كېيىنكى ۋاقتى

زۇمرەت كۆزلۈك ئۈزۈك بىلەن باشلاندى،

بۇ ۋاقىت

قۇش بىلەن سۇلتانىنىڭ ۋاقتى

خۇشال - خۇرام شىكاردىن يانغان

سايەمنى كۆرۈپ ئىشىككە باقتى

بۇ شېئىردىكى ئەخمەت ھەمەدان.

ئۇ شۇنچە باي، مەمەدان

خروستال چىراغلارنىڭ ئاستىدا

قانات بېرەر ئەرەب قۇملىرى

ئېقىپ كېلەر نېفىت بىلەن زەر

ئۇ نېمىدەر باشقا قۇملۇقنى

تەكلىماكان قاقشىدا پەر

سورىسام مەن يۇرتۇمنى ئەگەر.

...ئەگەر «ملك بىر كېچە»دە بولسام

دېڭىز قاراقچىسى ۋە بوراندىن كېيىن

چىقىپ قالدىم يات بىر شەھەرگە.

بۇ نامازشام مەزگىلى ئىدى،

ئەتىر ھەم خورمىلىق باغلارنىڭ ھىدى؛

رەستىدە چىراغلار پورەك - پورەك.

ئاق كىيىملىك مەسچىتكە ماڭغان

قان لىباسلار قارا يالقۇندەك،

كۆردىكى ئەخمەت ھەمەدان،

غەم ـ غۇسسىگە چۆمگەن بىر غېرىب

ئەينەك ئىشكىتىن كەلدى كىرىپ...

جاۋاھىر بازىرىدىن قايتتىم ھېرىپ

بۇ شېئىرىمغا يۇلتۇز كۆپ چېكىت.

بېلىق بازىرى

توڭلىتىلغان بوز بېلىق.

تىرىك بېلىق.

قاسراقلىرى چاقنىغان بېلىق.

كۆزى ئوچۇق، ئاغزى ئاي بېلىق.

سېمىز بېلىق،

قىز بېلىق،

پىلتىڭلاپ، چايقىلىپ، نازىقىلىپ

بازارغا سالار ئىز بېلىق،

ھەي ئادەملەر، بىز بېلىق،

ئاھ خۇدا، بىز قانداق سۇدا؟

...

كۆيۈۋاتقان تىل

ـ ئەرەب شائىرى شەرىف س. ئەلمۇساغا

قۇملار ئاقماقتا

گۈل ياپرىقى قانات قاقماقتا

قىزلار جىممىدە ئېرىمەكتە،

كوچىدا

دۈپۈلدەپ سوقۇۋاتقان ياز،

تېنىمدە مەي بولغان ئۈزۈم

تىلىمدا شېئىر شەربىتى.

يۈگۈردۈم ئۈپۈقنىڭ قېشىغا،

غوزەكتىن ئالدىراپ چىققان پېتى.

هاۋا نىمدىيگەن ئىسسىق.

بىراق سەن

پوپايكاڭنى كىيىپ

رەسىمگە چۈشتۈڭ،

ئاندىن مەن

224 ـ بەتنى ئېچىپ

سېنى كۆردۈم.

شېئىرلىرىڭ ئۇسساتتى مېنى،

ئىچتىم تۈركچە قەھۋە.

دەملەپ بەردى دەپ سېنى...

قىزنىڭ سۆزلەرنى ئوينىماقتا

توز قۇيرۇقنى ئوينىغاندەك.

ئادىل ساھىلدا ئويلىماقتا

ئايالنىڭ ھەيكىلى دېڭىز بويىدا

مەشئەل تۇتۇپ ئويلىغاندەك.

... ...

ۋاشىنگتون-

يۇمشاق بېتون،

يەپ رەڭمۇ رەڭ ئادەملەرنى

بىر ئادەمدەك قويدۇ ئاقلاپ.

پەخەس بول شائىر

ئەرەبلەرنىڭ ئاپئاق سۆڭىكى

ئۇ يەر - بۇ يەردە تۇرۇپتۇ چاقناپ.

ئەرەب تەمسىلى

«دۇنيادا قاغىلارنىڭ ھەممىسى قارا...»

قارا قاغىلارنىڭ ھەممىسى ئايال

كېتىۋاتقان ئاق رەڭ جەزمەن ئەر،

ئابايى* ئىچىدە يۇلتۇزلار ۋە ئاي

قەدىمىي ئادەت، يېپيېڭى شەھەر.

قارا رەڭلەردىن نەمخۇش قىز پۇرار

ئاق لىباسلاردا ئەركەكلەر قۇرار...

چۆلدىكى تاشتەك،

كوچىلاردا ئاق بىلەن قارا

ئەنسىز زەرەت ئادەملەر ئارا،

يۆتكەلمەكتە شاھمات ئۇرۇقى...

جەننەت، دوزاخ چەك ۋە قىيامەت

يېقىنلاپ قالمىز بارا - بارا

چۈنكى قاغىلارنىڭ ھەممىسى قارا.

---

*ئىزاھات : ئابايى – ئەرەب ئاياللىرى كىيىپ يۈرىدىغان قارا كىيىم.

يۇلتۇزلارمۇ ئۆلىدۇ

—شېئىر ئوقۇغان ئەرەب قىزىغا

كۆرمىدىم سېنى،

ئەرەب تىلى ئېچىلغان،

غۇنچىدەك لەۋلىرىڭنى.

ئاڭلىدىم شېئىرىڭنى،

ئايالىم سۆزلىگەچ
گۆرۈچ يۇيۇۋاتاتتى
سۇدا تاڭ ئاتتى
تاشتەك قاتتىق.
»ئەرلەر قېنى؟«
تاشتەك قاتتىق
تەگدى شېئىرىڭ.
قوللىرىمغا قارىدىم شۇئان
ئايالىڭكىدەك نازۇك يۇمشاق،
ئاتامنىڭكىدەك ئورغاق تۇتمىغان
بۇۋامنىڭكىدەك تۇتمىغان ياراق.
يۇمشاق مەن
تۆمۈر بىلەن تاش ئارىسىدا
ھەتتا ئۆزۈمنىڭ قارشىسىدا
قۇرتتەك،
توپىدەك،
قەغەزدەك.
ئەركەك پاشىمۇ تاپىدۇ بالا
يېشىل گۈگۈمدا چاقناپ ئەرلىكى،
بۇيۇك تۇيغۇلار قېنى مەندىكى؟
يارامدا جىق سۆكۈت ئىزى
ختاب قىلار ئەرەب قىزى

ئەرلەر قېنى؟

ئەرلەر ھاۋادا توپا ـ چاڭدەك،

ئەرلەر خورلۇقتا تۇرىدۇ تامدەك

ئەرلەر يۇمشاق ئېرىگەن شامدەك.

ئەي ئاياللار تاشلاپ قويۇڭلار

شىر تۇغۇلغان كېچىگە بىزنى،

ئەي ئاياللار سولىۋالماڭلار

پارقىرىغان شېشىگە بىزنى.

يۇلتۇزلارمۇ ئۆلىدۇ

ئوتتۇرى ئاق

چۆرىسى سارغۇچ

كۆك نۇر چېچىپ،

يۇپيۇمۇلاق.

ئەرلەر ئۆلگەندە

رەڭسىز، يۇمشاق.

كىتابخان

كىم سەن ئۆزۈڭ؟

سۈدەك يېقىن،تۇزدەك ناتونۇش.

مەن ئالدىڭدا سىرسىز يالىڭاچ،

ئارىمىزدا قورقۇش،قورۇنۇش،

كىتابىمنى بىسمىللا دەپ ئاچ.

خالىغانچە قىلايلى قىياس

چىرايىنى بىر-بىرىمىزنىڭ.

سۇ ئاستىدا ماڭغاندەك تىمتاس

دېڭىزدىكى بۇ كوچا بىزنىڭ.

كىتابخان،

شېئىرىمدا ئۆزگەن بېلىقسەن،

تۇندىكى چاچتەك گۈزەل،سىرلىقسەن.

ئوقۇساڭ گەر لوپا ئەينەكتە

قۇيرۇقلۇق مەن يا كۆپ قىرلىق مەن.

كىتابخان،

بوش لوڭقىدەك بوش ۋاقتىڭغا

سال بىر تۇتام مۇشۇ گۈلۈمنى،

سويارسەڭمۇ مېنى پىيازدەك؟
سورارسەڭمۇ كۆككە كۈلۈمنى؟
تىغ ئىزى بار سۆكۈتلىرىمدە،
ۋاقىت قاقاچ تۇرغان يېرىمدە،
يەر ئاغزىدا سۆڭەكلىرىمىز،
ئېرىمەكتە تاشلار جىممىدە.

ئۇيغۇرنىڭ بۇ غېرىب شائىرى
ئىزدەيدۇ ئۆز كىتابخانىنى.

دەردمەن بولساڭ شېئىرىمنى ئال،
سېنىڭ دەردىڭ بولالماس ياماق.
ئوغرى بولساڭ،ئوقۇشتىن ئاۋۋال،
مەن كەپ قالدىم، قاچ پالاق-پالاق.
ئەگەر قاتىل بولساڭ كىتابخان،
چىقىرىپ قوي پۇخادىن مېنى.
مالال قىلما ئەي ئەزىز مېھمان،
جايناما زدا بولسام مەن تېخى
ھالال ئايلىق شېئىرىمدىكى.
ئەمدى بىردەم ياپ كىتابىمنى
كەتكەن بولسا كۆزۈڭ ئېچىشىپ،
بىر قاشلىغۇم كەلدى مېنىڭمۇ،

ئېغىزمىنىم شېرىن قىچىشىپ.

ئەي كىتابخان سۆيىمەن سېنى
يامغۇردىكى قاقشال تېرەكتەك
دېرىزىسىز ئۆيدىكى نۇردەك،
قۇملۇقتىكى يېشىل ئۆيغۇردەك.
كېتنۇاتقان بولساڭ رەستىدە
مىغىلدىغان كىشىلەر ئارا،
مەن كەينىڭدە، كەينىڭگە قارا.
سەن ئەينەككە قارىغان بولساڭ
مەن بوش ئادەم ئەينەكتە تۇرغان،
بوشلۇقۇمغا تولدۇر ئۆزۈڭنى.
مەن بىر ئەما كىتابىمدىكى
ئەپقاچمىغىن زىنهار كۆزۈڭنى.

سۆيىمەن، ئەي ئايال كىتابخان
سېنىڭ ھەر خىل چاچ پاسونۇڭنى،
قارا رەڭلىك ھىجاپ ـ تونۇڭنى،
شېئىرىمنى ئوقۇغاندىكى
شۇرىلىشىڭ، نەپەسلىرىڭنى،
يىگىرمىگە توشمىغان بولساڭ
ئاھ تېخىمۇ سۆيىمەن سېنى...

شېئىرىمدىكى خورما تۈۋىدە

ئەي يولۇچى سايىداۋاتقان،

بۇرا ئەمدى ئاتىنىك بېشىنى

بۇلاق بۇلدۇقلىغان مىسراغا.

شېئىر بەلكىم دېڭىز بويىدا

ماڭغان تەنھا ئادەم ئاتىنىك

تاشقا ئايلىنىپ بولغان پۇت ئىزى.

شېئىر تۇغۇلمىغان بوۋاقنىك

دېرىزىمىزدە تۇرغان يۇلتۇزى.

شېئىر-يۇلۇپ تاشلانغان بىر تىل،

شېئىر-قۇمدا ماڭغان كۆك توغراق،

شېئىر-ئۇچقان قۇشنىك يىلتىزى.

ئاھ، شېئىر،مەن يازغان شېئىرلار

تەكلىماكان قۇمى ئاستىدا

ئوچۇق تۇرغان تىلسىمات شەھەر،

مەن بۇ يەردە ئەرۋاھتەك يالغۇز

سەن قېنى،ئەي كىتابخانىم،كەل!

بىر تۈپ دەرەخنىك قەبرىسى نەدە؟

قۇرۇق ياغاچ راۋاب ئەمەسمۇ؟!

ئاق قەغەزدە مۇردىسىز قەبرەم

يوقلاپ قويساڭ ساۋاب ئەمەسمۇ؟

يۈلتۈزلارنىڭ گۈمبىزىدە بىز،

يەردىكى ئىز- بۇ ئۆچمەس خەلق.

ئەي شېئىرنى سۆيگەن ئىنسانلار

ئوقۇڭلار بىز بولماستا غەرق...

***** ***** **** *****

كىم سەن ئۆزۈڭ؟

سۇدەك يېقىن، تۈزدەك ناتونۇش،

قويۇۋەتكىن مېنى، كىتابخان

مەن كىتابقا سولانغان بىر قۇش.

چىرايلىق يىغلاش

ۋاقىت ، دۇنيا، قاناتلىق بىر قىز
ئۇچۇپ كەتتى قاۋاقخانىغا.

سۇنۇق كاسام سۇنغان سەنمۇ ،مەن ؟
شاراب قېنى ، مەن ئىچتىممۇ ، سەن ؟
ئاخشام باھار بولغان ئەمەسمۇ ،
كۆتكۈچى قىز چېچەكلىمەمسەن ؟!
ناخشا ماراپ تۇرغان ئاغزىمدىن
چۈشۈپ قالدى يانتۇ بىر ھەرپ .
مايماق دەسسەپ كەتتى ئورمانغا ،
چىغىر يوللار بوپ قاپتۇ كەيىپ .
نىمە بولدى كۆلەڭگەم ساڭا،
تۇرىسەنغۇ ھجىيىپ ماڭا ؟

خۇمارلىشىپ قاپتۇ يۇلتۇزلار ،
كېچە ئۇخلار مەستخۇش مۇلايىم .
سەن ئېسىمگە كېلسەن نېچۈن :
ئۇنتۇپ كەتمەك بولسام ھەردائىم ،
مەن زادىلا يىغلاپ باقمىغان ،
ئېھ، قانداقراق چىقار ئاۋازىم ؟

ئاي شولىسى كەلمەكتە ئاستا ..
ساق ۋاقتىمدا بارالمىغاچقا ،
مەن ئالدىڭغا كەلدىم مەست بولۇپ ،
كەچۈرمىنى قەدىردان ئەسكى ،
تۇرالمىدىم ئالدىڭدا دەسسەپ ،
دەرەخلەردەك قالدىم لەپەڭلەپ .

ئاي شولىسى كەلمەكتە ئاستا ....
ساڭا سوۋغات ئېپ كېلەلمىدىم ،
ئېھ، بۇ نامرات كۆڭلۈمدىن باشقا .
بەختىمۇ يوق ساڭا بەرگۈدەك ،
ئېپ كەلگىنىم بىر دەستە سۆكۈت ،
دېيەلمەيمەن بىر مىنلا كۆت .

تېمىپ چۈشتى يۈلتۈزنىڭ يېشى ،
بۇ ئاخىرقى كېلىشىم مىنىڭ ،
كەچۈر ، مېنى سۆيۈملۈك قىزچاق
ئېپ كەلگۈدەك نەرسەم بولمىغاچ
سوۋغات قىلدىم ساڭا شاپىلاق .

سەن قەيەردە ئەي پۇچۇق كاسام ،

يۇر ، كېتەيلى قاۋاقخانىغا .

ئىككىمىزمۇ سىردىشالمايمىز ،

مەستلىكىدىن يېشىلسە دۇنيا .

يۇر ، كېتەيلى قاۋاقخانىغا

ئۈچىنچى ئايغا كىرىش

توختىمىغان تەنلەر،تېرەكلەر

ماي يوللاردىقاغىجىراش ئېگىز.

ئاستا ئۈنلەپ ئاقماقتا ئەگىز

لاي چۈشتىن كېيىن.

لاي چۈشتىن كېيىن

سۆزۈلمەكتىنىز مەنىسىزلىكتىن

بايىقاپ قېلىپ بىر-بىرىمىزنى.

يېشىل قەبىلە ھېجىر تەشتەكتىن

چىقىپ كەلمەكتە،ئىقىپ كەلمەكتە.

بىيىجىڭ قوۋۇرغىسى تاش شەھەر،

يۈرۈماقتا ئۈچەي -باغرىمىز

يەردىئۆسىنىڭ ئاغزىدا سەھەر.

مەن نەم تۇپىغا ئامراق،

يېرىم كېچىدەمەن سىنى پۇراپ

هۇزۇرلىنىمەن.

بالار لەگلىكىنى قۇيۇپ بەردى،

يىپىمىزنى تارتار غايىب قول،

ئۇچىنچى ئايغا ئالماقتىمىز يول.....

بىر تەڭگە چۈشتى دوملاپ

بىر دىرهەم چۈشتى جىرىڭلاپ

قولۇمدىن تاش پەلەمپەيگە ،

يوغىناپ ،يورغىلاپ ،جىمىرلاپ ...

قول بىلەن پۇل ئارىسىدا

بىر هازا ،بىر ئۆمۈر ،بىر دەۋر

باشلىنىش ،هاياجان ۋە سەۋر.

سۇتۇق بۇغراخان مازىرى ،

لوندون پاي چېكى بازىرى ...

كىچىككىنە بىر ئالتۇن تەڭگە

قەدىمى يەتكەن هەممە يەرگە

شامالدەك يالتراپ .

قوزغىلاي دېگەندە كېچىلىك پويىز

يەھۇدى سودىگەر چىقتى ئالدىراپ .

بىر تەڭگە غايىپتىن چۈشكەن تەڭگە

ئادەملەر كىرەر يولۋاس رەڭگە

ئېتىلىپ ،

تىتىلىپ ،

سېتىلىپ ،

پىشىپ يېتىلىپ …

سىرلىق چاقناپ تۇرار مۇزپېيدا

جەسەت ئاغزىدىكى ئالتۇن تەڭگە.

دۈپۈلدەر يۈرەك ،

بىر تەڭگىنىڭ كەينىدە

رەڭمۇ رەڭ سۈرئەت.

زاھىر بۇرھان شېئىرلىرى

ئادەم ئىزلەش ئېلانى

يوقاپ كەتتى بۇ يەردە ئادەم
بىزنىڭ مەھەللە قالدى چۆلدىرەپ..
كوچىلاردا ساپلا ئېشەكلەر
سەت ۋاقىراپ يۈرەر يۈگۈرەپ

سەھەردىلا ئورنۇمدىن تۇرۇپ
ئادەم ئىزلەش ئېلانى يازدىم
كوچىلارغا چاپلىماقچى بوپ
يولغا چىقتىم ئالدىراپ ماڭدىم

تۇيۇقسىزلا ئارقىمغا قاراپ
تەئەججۇپتا داڭ قېتىپ قالدىم
نەچچە يۈزمىڭ ئادەم سەپ بولۇپ
بىر بىرىگە يېقىن ئەپ بولۇپ
تۇرار ئىدى ھەر بىرى بىردىن
ئادەم ئىزلەش ئېلانى تۇتۇپ..................

قۇش

هاياتىنىڭ بەك ئۇزۇن مەنزىلى ئارا
مەن كۆردۈم قاناتى سۇنغان بىر قۇشنى
ئاھ ئۇنىڭ شۇ دەرتلىك سايراشلىرىدىن
مەن كۆردۈم قان يىغلاپ ئۇلگەن قۇياشنى

كەل دىدىم ئەي مىنىڭ ناتىۋان قۇشۇم
مىنىڭمۇ تىلىمدا شۇ دەرتلىك ناخشا
سەن تىلىسىز تۆكسەڭ ئاھۇ زارىڭنى
مىنىڭدە تىل بولغاش قالدىم قاماقتا

كەل مىنىڭ ئەي غېرىپ يىگانە قۇشۇم
مەن بىرەي تىلىمنى سەن بەرگىن قانات
شۇ ئەركىن كۆكلەردە قىلىپ بىر پەرۋاز
كېتەيمەن دۇنيادىن....سەن ياشا هايات

سەھنە ۋە جەھەننەم

ناخشا ئېيتقۇم يوق ئىدى ئەسلا

ساز چېلىش مەن ئۈچۈن ئىدى ھەۋەسلا

بىرۋۇنىڭ ئالدىدا ئويۇن كۆرسۈتۈش

مەن ئۈچۈن بىرۋۇغا ئىدى تىز چۆكۈش

تەغدىرنىڭ چاخچىغى بولار باشقىچە

شۇ كەسىپ چاپلاشتى ئۆندىن قاشقىچە

مانا مەن ناخشامنى ئېيتىپ يۈرۈيمەن

كىملەرنىڭ ئارقىدىن نىمە دەپ يۈرۈيمەن

دىگىنىم كىملەرنىڭ ئاۋازى بولدى

تارتقىنىم ھەم كىمنىڭ جۇۋازى بولدى

خىجىللىق قەلبىمنى ئۆرتەيدۇ ھەردەم

شۇ...سەھنە..مەن ئۈچۈن بولدى جەھەننەم...

سۆيگۈ ئىزلەيمەن

ھاياتلىق يولىدا نىمە كۆرمىدىم
يوقالدى ئاياغىم ئاستىدا مەنزىل
بۇ ياشلىق پەيتىمدە كىمنى سۆيمىدىم
مۇھاببەت دەردىدە يىغلىدىم قىپ قىزىل
ئادەملەر سىلەردىن سۆيگۈ ئىزلەيمەن
پۇل ئەمەس شۆھرەت ئەمەس سۆيگۈ تىلەيمەن.

بولمىسا قەلبىمدە مۇھاببەت نەپرەت
مەن قانداق ياشالاي ئالەمدە مەغرۇر
ئىنسانلىق قەدىرىمنى ئىزلەي كىملەردىن
يوقالسا ئەگەردە مىنىڭدىن غۇرۇر
ئادەملەر سىلەردىن سۆيگۈ ئىزلەيمەن
پۇل ئەمەس شۆھرەت ئەمەس سۆيگۈ تىلەيمەن

بۇ شئىر زاھىر بورھانىنىڭ 1999 ـ يىلى ئۆتكۈزگەن « ئۇنتۇلغان روھ» ناملىق ناخشا كېچىلىكىدىكى سويگۈ ئىزلەيمەن ناملىق ناخشىسىنىڭ تېكىستى.

كېلىڭلار

زاھىر بۇرھان

ھاياتلىق بەرمىدى بىر ماڭا كۈلپەت
ئەلەملىك يۈرەكلەر كۆپتۇر قېشىمدا
چۈشەنسەم ئىزلىگەن نەرسەمنى ئاقۋەت
يوشۇرنۇپ يېتىپتۇ ئاققان يېشىمدا

كېلىڭلار ئەي ئۆلۈم كېلىڭلار تەغدىر
مېنىڭدە قالغىنى قۇرۇق بىر گەۋدە
چۈشەنگەن ھەممىنى كۆڭلۈم بىر زامان
بىلمەن ئىنساپ يوق ھامان سىلەردە....

ئاھ گەرچە ھەممىسى شۇنداق بولسىمۇ
گاھىيدا تولغۇنۇپ يىغلار بۇ تېنىم
مەن كۆرگەن كۈنلەرنىڭ قايىسى بىرسىدە
بىردەملىك ھۆرلۈككە ئېرىشكەن قېنىم.........

كۆلكە كۆرسەڭ گەر بىرووڭنىڭ يۈزىدە

ئۈمۈت كۆرسەڭ ھەم چاقنىغان كۆزىدە

مەردۇ مەردان روھنى كۆرسەڭ ئۆزىدە

سەن ئۇنۇڭغا ھەۋەس بىلەن باقالامسەن

قوللىرىنى ئىشەنچ بىلەن سىقالامسەن

باشقىلارغا ئامەت كۈلۈپ باققىنىدا

لېكىن سېنىڭ كۆزۈڭدىن ياش ئاققىنىدا

ئالقىنىڭدىن بەخت تەلەي قاشقىنىدا

سۈرتۈۋېتىپ يېشىڭنى تىك يۈرەلەمسەن

بەختىيارنىڭ بەختى ئۈچۈن كۈلەلەمسەن.

http://bbs.salkin.cn/ دىن ئېلىندى

دوستۇم

يوقتۇر مىنىڭ بىرمۇ چىن دوستۇم
دوسلۇق ئەرزان مۇشۇ ئالەمدە
پەقەت باردۇر بىر غەمخان يۈرەك
ماڭا مۇڭداش قەلبپ خانەمدە

مىنى تەنھا ئەي سارالڭ دىمە
مىنىڭ ئۈچۈن ئارتۇق غەم يىمە
ئۆزەڭ ئۈچۈن يىغلا سەن ئەۋەل
ماڭا ئوخشاش تۆلەپ باق بەدەل
ئاندىن سىنى كۆرەي مەن
پىشانەڭگە سۆيەي مەن
سىنى چىن دوس دەپ بىلەي
سەن كۈلگەندە مەن كۈلەي
يوختۇر مىنىڭ بىرمۇ چىن دوستۇم
دوسلۇق ئەرزان مۇشۇ ئالەمدە........

ئەي باللار

ئەي باللار كېلىڭلار تىز كېلىڭلار تىز
قولۇڭلاردا تال چۈنقىس ئات بارمۇ
مەن كېتەي سلەر بىلەن ئوينىغىلى

بۇ دۇنيانىڭ دەردى كۆپ جەۋرى كۆپ
ئادەمدە نىمە ئۈچۈن سەۋرى كۆپ
مەن كېتەي سلەر بىلەن ئوينىغىلى

ئەي باللار ئاكاڭلارنىڭ خىيالى تولا ئارمانى تولا
چوڭ بولدى ئىشمۇ تولا بەك گۈزەل چۈشمۇ تولا
مەن قالاي سلەرگە كۆپ ھەۋەس قىلىپ

باللىقتا قايتقۇم بار قايتقۇم بار
قايتالمايمەن مىنىڭ قانچە ئاماللىم بار
مەن قالاي سلەرگە كۆپ ھەۋەس قىلىپ

ئاقىۋەت

كۆلەلمىدى كۆپلىگەن ئادەم
كۆلگەنلەرگە ھەۋەس قىلىشىپ
كۆلگەنلەرمۇ كۆلەلمەس بولدى
بىر بىرىدىن خۇدۇك سىرىشىپ

قالدى ئەمدى كوچىلار تەنھا
ئۆزى بىلەن ئۆزى سىردىشىپ
بەختلەرمۇ كەتتى بۆ يەردىن
قالدى پەقەت تەغدىر تىركىشىپ.....

قالدى نۇرسىز ئۇمۇتسىز كۆزلەر...........
قالدى سولغۇن غېرىپ چىرايلار.............
قەدەملىرى ئېغىر كىشىلەر
يۈرەكلىرى يىغىر كىشىلەر...............

يەركەن كوچىسىدا

بىر قىز كۆردۈم يەركەن كوچىسىدا
جۇل جۇل كۆينەك ئۇنىڭ ئۇچىسىدا
پېشى تېخى ئون ئالتىدە بار
لېكىن ئۆزى يۈرەر خارۇ زار

ئۇ كۆتۈرۈپ كىچىك بوخچىسىنى
ئەسكە ئاپتۇ ئەشۇ ئۈرۈمچىنى
ئۇ ئويلاركەن ئۈرۈمچى جەننەت
قەدىرلىنىدۇ ئۇ يەردە مېھنەت

ئەي سەرگەندار قىز سەرگەندار ئوماق قىز
قالدۇردۇڭ يۈرەگىمدە جاراھەتلىك ئىز....

يەنە شۇ قىزنى كۆردۈم ئۈرۈمچى كوچىسىدا
جۇل جۇل كۆينەك يەنە ئۇچىسىدا
ئۇ كۆتۈرۈپ ئەشۇ زەئىپ تېنىنى
تىلەپ يۈرۈپتۇ بىر بۇردا نېنىنى...
كېچىلىرى دادا سۈپەتلەر قوينىدا
ئوماق قولى رەزگىلەرنىڭ بوينىدا..................

ئەي سەرگەندان قىز سەرگەندان ئوماق قىز

قالدۇردۇڭ يۈرەكمدە جاراھەتلىك ئىز....

ئەخمەتجان ئوسمان شئېرلىرى

كەينىڭلاردىن ئەۋەتتىم قاراڭغۇلۇقنى

بالاغەتكە يەتمەي تۇرۇپلا
يىرتقۇچ ئىستەك قۇشلىرىغا ئۇچراشتىن بۇرۇن،
زۇلمەتلىك مۇساپىلەر بورىنىدا
ئۇمۇر بويى خىيال سۈرگەنلەر!
ئەي، ئەجدادلىرىم...
مەندىن كېيىن ياشايدىغانلار!

ئەي، تۈن شاخلىرىدا ئېچىلغان
مۇۋە بەرمىگەن
چېچەكلەر!

ئەي، يۇزۇۋڭلارغا بۇرۇنقى زامان
نۇرلۇق تورىنى توقىغانلار!
مەڭگۈلۈكتە ئۈزىغان مەخپىي ئىشىكتەك
تىك تۇرغانلار!

پۈتلىرىڭلار قانىغان بوسۇق.

ئادرېسسىزمۇ

تاپشۇرۇۋالدىم يوللىغان رىسالەڭلارنى

ھەم سىلەرنى ئىزدەپ دېگەن نىيەتتە

كەينىڭلاردىن ئەۋەتتىم قاراڭغۇلۇقنى.

ئويلىنىش

1

بۇلۇت

دېڭىزنىڭ كۆزلىرى كۆرمەس؟

ئۇنىڭ يالغۇز بالىسىمۇ

قولىدىن يېتىلەپ كەلگەن شامال؟

يوقمۇ ئېيتقۇدەك

گۈلدۈرمامىدىن باشقا ناخشىسى؟

توختىسا

بوسۇغىدا ھەر يۈرتنىڭ،

تۆكۈلىدۇ كۆز ياشلىرى

نېچۈن بۇ قەدەر؟

2

يوللار

نېچۈن تارتىدۇ قولۇمدىن،

ئاشكارلىماستىن ماڭا سىرىنى؟

يوقمۇ ماكانى ئۇيۇقتىن يىراق

مېنى ئېلىپ سەيلە قىلغۇدەك؟

3

قانداق ئۆچمەنلىك ئۇ تۆگمەيدىغان

ئارىسدا

كېچە بىلەن كۈندۈزنىڭ؟

شەپەق

قۇربانلارنىڭ قېنىمۇ

جەڭ مەيداندا يېقىلغان؟

4

پوپمىدۇر خانتەڭرى؟

مۇنبىرىمۇ ئۇنىڭ ۋادىلار؟

كرېستمۇ

تەۋرەپ تۇرغان بۇلۇتلار؟

سۈرلۈك ئاھاڭدا

ئوقۇيدۇ ۋاراقلاپ دېڭىزى،

چىركاۋىمۇ ئۇنىڭ كائىنات؟

5

قاچانغىچە، قاچاندىن بېرى

ۋەتەن قىلىپ كېلەر ئىدى تاڭ

خورازلارنىڭ بوغۇزىنى؟

6

ھەر قېتىم،

قۇچاقلاپ يەرنى ھەسەن ـ ھۈسەن،

كۆچەيدۇ ئۇنى كۆتۈرۈشكە.

نەگە ئېلىپ كەتمەكچىكىن؟

7

كېچە دېڭىزمۇ؟

ئاي ئالتۇنبېلىق؟

ھەر كۈنى

تۇتۇۋېلىپ ئۇنى ئۇيۇق،

قويۇۋېتەر قايتىدىن.

8

زېرىكتىم...

يوقمۇ دېڭىزنىڭ

دولقۇنلاردىن باشقا سۆزلىرى؟

9

ئەسلەر بېرى،

كۆيۈك چۆللەر كۈتەمدۇ مەندىن:

ئېلىپ كەلسەم تۆت پەسلنى

بىرلەشتۈرۈپ؟

10

قاچانغىچە

سەرسان يۈرەر گۈل ۋە باشاق.

ئۇ بۇياقتا،

بۇ ئۇياقتا؟

مىڭ بىر كىچە

بەس شەھىرزات يىتەر چۆچەكلىك،
كىتەي پۈتمەس ۋەھىمە ئىچىدىن.
قۇياش يانغان نۇرلۇق بىر كۈندۈز،
ئارتۇق ماڭا مىڭ بىر كىچىدىن.
مىڭ بىر كىچە،مىڭ بىر كىچە.
مىڭ بىر كىچە،مىڭ بىر كىچە.

تىلسىم كىچە كۆزدە يوق ئۇيقۇ،
ئۆتمۈشۈمنى قالمىدىن ئەسلەپ.
ئارزۇلايمەن مىڭ بىر كۈندۈزنى،
چۆچەك لەردىن تەسەللى ئىزلەپ.

مىڭ بىر كىچە،مىڭ بىر كىچە.
مىڭ بىر كىچە، مىڭ بىر كىچە

دېھقان بولماق تەس

(رۇزى سايىت)

شائىرمەن قىلمىغاچ يالغانغا ھەۋەس ،

سۆزلەيمەن ھەق گەپنى ، يالغاننى ئەمەس ،

بىر ئۆت بار يالقۇنى قەلبىمدە پەۋەس ،

شۇ ئۆتنىڭ ئۆرتىشى ئەتتى مىنى مەس ،

مەستلىكتە دەۋالاي ، لېكىن مەن پەخەس ،

جاھاندا ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس !

ئالەمنىڭ ئابادى دېھقان تەرىدىن ،

چۆللەرنىڭ گۈللىشى ئۇنىڭ بەھرىدىن ،

ئۇ باقار شەھەرنى ، كىچىپ مەرىدىن ،

ئۇنىڭ يوق تاماسى ،تاختا-پەرىدىن ،

پەرقى يوق تۆھپىدە ھەسەل ھەرىدىن ،

جاھاندا ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس !

ئۇ مۆمىن ، بەك يۇۋاش ،سادda- مۇلايىم ،

بوشماس ئالقىنى كەتمەندىن دائىم ،

دەر: ئىشلەي بولسا ساق يەتتە ئەزايىم ،

تەقدىردە : ئېتىزدىن ئېلىنمىشلايىم ،

رىسقىمنى، ئەجرىمنى بەرسۇن خۇدايىم ،

جاھاندا ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس !

پاراغەت دىلبىرى ئاچقىچە قۇيۇن ،
تۆت پەسىل توختىماي كۆرستەر ئويۇن ،
قىشتا سوغ ، يازدا ئۆپ ،باھاردا قۇيۇن ،
گاھ كەلكۈن،گاھ تۇمۇ قىسقۇزار بۇيۇن ،
دەر قىسمەت : جاپاغا خام كىكىر- تۇيۇن ،
جاھاندا ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس !

قاراشلىق كارا بار ئۈزۈنىك بېشىغا ،
يۇگرەيدۇ ئۆستەڭگە - دامبا قېشىغا،
ۋاقتىنىك ئاشقىنى ئېتىز ئىشىغا،
قورۇقلار ماس كەلمەس ھەرگىز يېشىغا،
جاھاندا ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس !

ئۇ- ئۆكۈز تىنىمسىز تارتىدۇ ساپان ،
شاكراپ تەر دەستىدىن شورلايدۇ چاپان ،
كۆيۇدۇ چۇققىسى ، كۆيۇدۇ تاپان ،
چاك-چاك يېرىلىپ قانايدۇ ئالقان ،
ئەمما ئۇ ۋايجانلاپ كۆتەرمەس چوقان ،
جاھاندا ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس !

تېرىمنىڭ كەيندىن مايسا پەرۋىشى ،

ھە ـ دىمەي بۆلىدۇ يىغىم تەۋرىشى ،

ئېتىزدىن بوشىسا ئۆينىڭ تەشۋىشى ،

ئىشەكنىڭ ھاڭرىشى ، قوينىڭ مەرىشى ،

يىل بۇيى ئۆكسمەي پىشىپ تەرلىشى

جاھاندا ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس !

كىتمەن دەۋاتقان ئوسىنىڭ نېمى ،

مېنى تاپ دەۋاتقان ئوغۇتنىڭ كېمى ،

ئۆششۈيمەن دەۋاتقان قوناقنىڭ خېمى ،

تۇرسا سىرت ئالۋىڭى ، ئۆزىنىڭ غېمى ،

تالجىقسا ـ ھېرىقسا كېسىلىپ دېمى ،

جاھاندا ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس !

كېلىدۇ بايراملار ئايەمگە تۇتاش ،

دېھقاننىڭ بايرىمى ئوتاش ھەم پۇتاش ،

ئوي ـ پىكرى ھېيت ئەمەس ھوسۇلنى بوداش،

ئايەم شۇ قازناقتا كىرسە كۆپرەك ئاش ،

مەشرىبى ـ ماتېمى خاماندا ئاداش ،

جاھاندا ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس !

ئۇ ئەمەس ئۇنىۋانىدار تەلەيلىك كىشى ،

توشمايدۇ بىر ئۆمۈر پىنسىيە يېشى ،

يوق تۆمۈر تاۋاقتا ئۆزۈلمەس ئېشى ،

يوق مائاش ـ دەرىجە ئۆستۈرۈش ئىشى ،

ئايدا ساق ئوتتۇزكۈن ئىشلەر يازـ قىشى ،

جاھاندا ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس !

چوڭ ـ كىچىك شىنچىلەر يۇقلىماس ئۇنى ،

تەنجىيامۇ شۇيجىيامۇ ياقلىماس ئۇنى ،

كانىكول تەتىللەر ساقلىماس ئۇنى ،

يوقلايدۇ ، ساقلايدۇ جاپا خاس ئۇنى ،

شۇ خاسلىق باغاشلاپ سۆيەر راس ئۇنى ،

جاھاندا ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس !

ئۇ تەرگەن پاختىدىن بىزنىڭ ئۈستى باش ،

ئۇ چەشلەپ يىغقان دان بىزنىڭ يېگەن ئاش ،

ھەم شۇنىڭ تەخسىگە چىققان گۆش ـ ئوتياش ،

ئۇباققان پىلىدىن بىزنىڭ يوتقان تاش ،

ئۇ بولغاچ مەرت ھاتەم بىز مۇشۇنداق شاش ،

جاھاندا ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس !

مەن ،سەن ، ئۇ سەھرالىق يېزىدىن ئەسلى ،

دىمەك بىز ئەسلىدىن دىھقاننىڭ نەسلى ،

نىسلىدىن ياتلاشقان كۆرمەس بەخت پەسلى ،

قەدرىنى بىلگەنگە ئۇ ئىللىق يەسلى ،

يەسلىگە سۆزمىسۇن قول ، ئاياز پەسلى ،

جاھاندا ھەممىدىن دىھقان بولماق تەس !

بەزىلەر دىھقاننى ساغار كالىدەك ،

ساغقانچە بىلنەر سۈتى چالىدەك ،

ئۆزىلا ئاق ،دىھقان كۆڭلى ئالىدەك ،

مۇڭلانسا تۇيىلار تۆھمەت ـ يالىدەك ،

رىسقىغا چاڭ سالار ئۆگەي بالىدەك ،

جاھاندا ھەممىدىن دىھقان بولماق تەس !

بەزىلەر كەتتىغۇ ئەجەپ سوللىشىپ ،

ھىلىسى يىلىسرى باردى موللىشىپ ،

سەھندە تۈزىشىپ توختام قوللىشىپ ،

"قاتلىنىپ ئاشتى" دەپ دوكلات يوللىشىپ

مۇكاپات ئېلىشتى تۆرنى گوللىشىپ ،

جاھاندا ھەممىدىن دىھقان بولماق تەس !

ئەللىك كۈن تۈرۈقلۇق تۆھپە ئەمگىكى ،

يىل بويى ئىشلەتتى ھاشار بەگلىكى ،

رەت قىلسا تۆلەم بار ، قالتىس دەللىكى ،

ئەرز قىلسا چاقۇندا قالار پەللىكى ،

دېھقانغا مۇشۇنداق ياشاش تەڭلىكى

جاھاندا ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس !

ئۆزىلەي دىگەندە ماغدۇر يىلىگى ،

يۈقۈرغا ئاڭلىنار ئەرز- تىلىگى ،

ھال سۈراپ كىلىشەر خىزمەت ئۈمىگى ،

يىتەمدۇ يىلغا دەپ ئوزۇق - يىمىگى ،

بارى بار نەھاجەت ،ئۆ-بۆ دىمىگى ،

جاھاندا ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس !

دېھقان دەر تەكشۈرۈپ كەلگەن ئۆمەككە ،

ئوخشايدۇ ھالىمىز ئەتىسىز مۈنەككە ،

بىز گويا قارچۇغا ؛ چۈشكەن تۈنەككە ،

مۇھتاج بىز يورۇققا ،بىر يار - يۆلەككە ،

دىمەيمىز بۇگەپنى سىزدىن بۆلەككە ،

جاھاندا ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس !

ساق تۇرۇپ ئىككى قول ـ ئىككى پۇتىمىز ،

دەپ تۇرۇپ پايدىلىق پەيتنى تۇتىمىز ،

تۇتقانچە بوششىپ ھەسرەت يۇتىمىز ،

كىملەرنىڭ پەيلىدىن نابۇت پۇتىمىز ،

قاچانمۇ ئۇتتۇلماي ، يىڭىپ ئۇتىمىز ،

جاھاندا ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس !

جەدنۇەللەر ئاشتىغا يوللايدۇ سانىنى ،

ئالىدۇ سۈپۈرۈپ ئاخرىقى دانىنى ،

ئالدايدۇ دۆلەتنى ، سىلىپ زىيانىنى ،

پوچىلىق ، نوچىلىق ، قىينايدۇ جاننى ،

جەرىمان توختىماي كولايدۇ ياننى ،

جاھاندا ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس !

يۇرت ـ يۇرتتىن تەڭلەيدۇ ، كۆڭلەك ،چاپان ـ كەش،

ھەشقاللا ئېيتىمىز بولسىمۇ نىمكەش ،

بىزشۇنداق تىلەمچى ، گاداي كۆڭلى غەش ،

قىززىق ئىش يەر مۇنبەت ، ھەر خاماندا چەش ،

بىلمىدۇق كىم جەمشت، كىملەر لەيلىۋەش ،

جاھاندا ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس !

كۆردۈگلار ھالىمىز شۇقەدەر ناچار ،

قازناقلار قۇپ ـ قۇرۇق ،چاشقانمۇ قاچار ،

يەي دىسە تۇگىدى ، يىمىسە ئاچار ،

بىز نىچۇن بۇپ قالدۇق بۇ ھالغا دۇچار ،

كەتسەڭلار " چاقتىك " دەپ قەھرىنى چاچار ،

جاھاندا ھەممىدىن دىھقان بولماق تەس !

ئوغۇتمۇ پۇل دەيدۇ ، يالتىراقمۇ ھەم ،

تۇگمەنمۇ پۇل دەيدۇ ، جىنچىراقمۇ ھەم ،

پۇل دەيدۇ تاغارمۇ ، تۇقناقمۇ ھەم ،

پۇل دەيدۇ يولدىكى بوغناقمۇ ھەم ،

پۇل قېنى ؟ پۇل نەدە؟ غەم ئۇستىگە غەم ،

جاھاندا ھەممىدىن دىھقان بولماق تەس !

دىسمۇ مەركەزدىن باي بولسۇن دىھقان ،

كىمگىدۇر ياقمىغاچ دىھقانغا ياققان ،

ھەددىدىن ئاشماقتا " ئۈچ قالايمىقان "،

بەس! ئەمدى كۇتەرمەي بولمايدۇ چوقان !!!!!،

چاچمىغىن سىلىقكەش ، يۈز- كۆزگە قۇقان ،

جاھاندا ھەممىدىن دىھقان بولماق تەس !

دېھقانىنىڭ بەختىگە سانىما قارا ،

دېھقانىنىڭ قەلبىنى ئەيلىمە يارا ،

دېھقانىنىڭ يولىغا قازمىغىن ئورا ،

كىم دېدى "دېھقانىنىڭ قېنىنى شورا " ؟

دېھقانىنىڭ بېشىنى سىلا ! ھال سورا !!!!

جاھاندا ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس !

دېھقانمۇ ياشىسۇن ، كۈلسۇن ،يايرىسۇن !!!،

دېھقانمۇ جاراڭلىق ئۈندە سايرىسۇن ،

دېھقانمۇ كۆكلىسۇن ، ئۆسسۇن- ئاينىسۇن !،

قازنى ماي كۆرسۇن ، پات-پات قاينىسۇن ،

ئۇ....ھ ! دېسۇن ،ھېيت - بايرام مەشرەپ ئوينىسۇن ،

جاھاندا ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس !

سەن بىزدەك گەدىنى قاتقان نەدە بار ؟

مۇشۇ يەپ شاخقا تىغ چاپقان نەدە بار؟

تۆز بەرگەن تۈزلۈقنى چاققان نەدە بار ؟

دېھقاندەك ئەل - يۇرتنى باققان نەدە بار ؟

ئېيتمىساق بولمايدۇ ئۈنىڭ دەردى بار ،

جاھاندا ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس !

شائىرمەن دېھقاننىڭ باغرىدا ئۆسكەن ،

شائىرمەن ئۇ بەرگەن زاغرىدا ئۆسكەن ،

شائىرمەن ئۇنىڭ ئاش تاغرىدا ئۆسكەن ،

شائىرمەن توي كۆرگەن ناغرىدا ئۆسكەن ،

يالغاننى يازماقتىن راست سۆزلەش تەسكەن ،

تەس دېسە ھەممىدىن دېھقان بولماق تەس .

تەس دىسە دۇنيادا دېھقان بولماق تەس

مۇقەددىمە

بۇ دۇنيا دېھقانسىز ئالمايدۇ نەپەس،
دېھقانغا كائىنات قىلاركەن ھەۋەس،
ھاقارات ياغسىمۇ دەيدۇ بولدى بەس،
تەس دىسە دۇنيادا دېھقان بولماق تەس.

كائىنات دېھقاندىن تۇرەلگەن نوتا،
قاپارغان قوللاردىن شاخلىغان ھايات.
تۇغۇلغان تەردىن بىزگە مەۋجۇتلۇق،
خۇدامۇ ئەك بۇرۇن ئۇنغا قويغان ئات.

<1>

ھاياتنىڭ تۆت پەسلى ئىتىزدا ئۆتەر،
پىژغىرىم بىر ئۇنى يالغۇزلا كۈتەر،
جاپاغا مىلنىپ دۇنيادىن كىتەر،
تەس دىسە دۇنيادا دېھقان بولماق تەس.

ئېتىزنىڭ دەردىدە ئۆيقۇدىن كېچەر،
مول-ھوسۇل ئىشقىدا ئېتىزدا تۈنەر،
ھالاللاپ پۇل تېپىپ ھالاللىق ئۆتەر،
تەس دىسە دۇنيادا دېھقان بولماق تەس.

كۆپ ئىنسان دوست بولماي قاچقاندا قورقۇپ،
جاپاغا قول سۇندى ئۇ بىرىنجى بولۇپ،
مائاش ۋە دەم ئېلىش تەمە قىلمىدى،
تەس دىسە دۇنيادا دېھقان بولماق تەس.

<2>

شەھەردە يۈرىسەن كېرىلىپ بىكار،
تۆقۇزۇڭ تەل بولۇپ تىزىلغاچ قاتار،
بىلمەيسەن شۇ نىئمەت نەلەردىن چىقار،
بىر جاۋاب دېھقاننىڭ تەرى ھەممىسى.

كۆلىسەن مېيىقىڭدا ئەسلىگنى بىلمەي،
مەنستمەي ئالدىڭدا دېھقاننى كۆرسەڭ.
مەرتىۋەڭ بارىسقا يەتسمۇ سىنىڭ،
ئەجدادىڭ دېھقاندىن تۆرەلگەن بىلسەڭ.

كۆرەڭلەپ سەھرالىق ئەمەسمەن دىمە،
دېھقاننىڭ پۇشتى سەن ئايدابولساڭمۇ؟

دېھقانىنىڭ قولىدا تەقدىرىك سىنىك،

دېھقانلار جىم ياتسا قۇرساق كۆلەرمۇ؟

شۇ دېھقان بولغاچقا غەملىرىك يوقتۇر،

كۆنلىرىك خىرامان كۆڭلۈڭمۇ توقتۇر،

شۇ دېھقان بولمىسا كۆن قانداق ئۆتۈر،

تەس دىسە دۇنيادا دېھقان بولماق تەس.

<3>

دۇنيانى گۈل قىلغان تەڭرىمۇ دېھقان،

ئىنسانغا نان بەرگەن كىشىمۇ دېھقان،

جاپانىك كەيىندىن كۈلگەنمۇ دېھقان،

تەس دىسە دۇنيادا دېھقان بولماق تەس.

چۆل-جەزىر،تاغلارنى كۆكەرتكەنمۇ ئۇ،

مۇھەببەت ئۇۇقچۇنى چاقىقانمۇ بىر ئۇ،

جاپانى قوغلۇشۇپ تۇتقانمۇ ھەم ئۇ،

تەس دىسە دۇنيادا دېھقان بولماق تەس.

ئاچقۇسىز جاپانى ئەقلىدە ئاچقان ،

تۆگۈنگە ئىچكىرلەپ غەلبىنى قۇچقان،

خەلقنىك غېمىدە ئوتتا ياشىغان،

تەس دىسە دۇنيادا دېھقان بولماق تەس.

تەر تۆكۈپ چۆل-جەزىرنى قىلدۇ باغ،

ھەتتاكى ئىززەتلەر ئۇنى تەگرىتاغ،

جاپامۇ باش ئەگەر كۆرسە مۇشۇ چاغ،

تەس دىسە دۇنيادا دېھقان بولماق تەس.

كائىنات ئۇچۇن ئۇ ئىككىنجى خۇدا،

كائىنات ئۇچۇن ئۇ ياشايدۇ ئوتتا.

كائىنات ئۇچۇن ھەم ھۆزۈردىن كېچىپ،

كائىنات ئۇچۇنلا تۆكىدۇ قانلار.

<4>

سەن قوغلاپ يۇرگەندە يايرىتنى كۆنى،

يىتەلمەي ياش تۆكۈپ يىغلىغان تۆنى.

ۋە لېكىن شۇ دېھقان جاپانى قوغلاپ،

ھەسرەتتە قالسىمۇ تۆتتى ئاخىرى.

ئۇ شۇنداق بەستىلىك،ئۇمىدلىك ئىنسان،

ئۇمىدى ئارقىلىق ئاينىدى جاھان،

تەمەننا يىراقتۇر شۇندىنمۇ ئۇندىن،

تەس دىسە دۇنيادا دېھقان بولماق تەس.

پۈتتۈرلۈك قاپىرىپ قېتىپ كەتتىمۇ؟

يۈزىنى قورۇقلار بېسىپ كەتتىمۇ؟

دېھقانلىق بۇرچىدىن تانمىدى ھەييات،

قەلبىدىن تاراملاپ قانلار ئاقتىمۇ؟

ئەي دېھقان ئەجرىڭگە قايىل كائىنات،

سەن بىلەن شادلىنار،جانلىنار ھايات،

مۇبادا سەن بىزدىن كەتسەڭ يىراقلاپ،

بىلىنەر بۇ ھايات ھەممىزگە يات.

سېنىڭسىز بۇ دۇنيا تۇرالمايدۇ دەس،

سېنىڭسىز بۇ ھايات ئالمايدۇ نەپەس،

مېھنەتتىن خالىيدۇر،خالىيدۇر روھىڭ،

تەس دېسە دۇنيادا سەندەك بولماق تەس.

خاتىمە

مائاش ۋە دەم ئېلىش بولمىسا ئەگەر،

كىم-كىملەر كۆچىدۇ تۇپرىقى ئۆچۈن!

ئاھانەت،ھۆرمەتتە يەكلەنسە دائىم،

كىم-كىملەر ياشايدۇ دېھقاندەك پۈتۈن.

شۇ قەدەر ئېغىر سۈنىڭ ئاۋازى

ئابدۇقادىر جالالىدىن

شامال، قۇشقاچ ۋە ئورتاق تىل

شامال

ئورتاق بىر تىل

چۈشىنىمىز

كۆرسەك ئۈنى ھەممە يەردە؛

لىڭشىيدىكەن دەرەخلەر

تولغىنىدىكەن ئاپئاق پەردىلەر

شۇىرلايدىكەن يوپۇرماقلار

بىزنىڭ قەشقەردە

ھەتتا، ياپونىيىدە.

كانازاۋا* شامىللىرى

سۆزلەيدىكەن ماڭا يەنىلا

ناۋايىدەك شاھانە تىلدا

روزى سايىتتەك سەھرا تىلدا.

شامال چىقسا بىزنىڭ خوتەندە

قولىيازمىنىڭ ھىدى كېلىدۇ

كوھمارىمدا ئاشىق ـ مەشۇقلار

ۋەدىسىنى قۇمغا يازىدۇ

توكيو ئاسمىنىدا ئېلېكترون ھەرپ

كىسلاتالىق يامغۇرغا

ئايلىنىدۇ چاقماقلار بىلەن

كونۇپكا تاختىسىدا كومپيۇتېرنىڭ

چۆكمەكتە قۇش ئۆرلىگەن شۆلگەيلەر.

ماشىنا توختىتىش مەيدانى

بىزنىڭ ياتاق كەيىندە؛

پىژغىرىم ئاپتاپتا قايتۇرغان نۇرى

قورىماقتا يۈرەكلىرىمنى،

بالكونىمدا داتلاشمايدىغان تۆمۈر رىشاتكا

پارقىراپ تۇرسا ئاپتاپتا

قارىچۇقلىرىم سەكرەپ كېتەر قوقاستا.

ياپونىيە ئادەملىرى

قىمىرلىغان ئىنتىزام

ئەينەكتىكى زەررىچىلەردەك

مۇھەببەت

ئاگا نېپىز يالىتىلغان شاكىلات

بىز ئۇيغۇرلار

تاسادىپىي يامغۇر

ھەتتا قىشتىمۇ يېغىپ قويىمىز.

ھەممە پەسىل، ھەممە ئىقلىمنى

بىرلا رەڭدە سىزىپ قويىمىز.

باشقىلارنى ئىشلەپ سۆيىمىز

ئۆزىمىزنى چىشلەپ سۆيىمىز

رازىمەن

قانسىراپ تۇرۇپ سۆيۈلۈشكە

قىيامەتتە ئۇيغۇر پېتىم كۆرۈنۈشكە.

مۇمكىن بولسا ئەگەر

يۇرتۇمنىڭ بىر دەقىقىسىنى

قامراپ ئېلىپ نەپىسىم بىلەن

پۈۋلەپ ئۇنى بار ئىشقىم بىلەن

يەر شارىدەك چوڭايتقۇم بار

ياپونىيە، ئامېرىكىنىڭ ئالدىدا

ئانامنى ئولتۇرغۇزۇپ ئالتۇن تەختتە

پەرزەنتىمنى قۇچاقلىرىدا

راسا كۈلدۈرۈپ ئويناتقۇم بار.

ھەي...

بۇ يەنىلا بىر رىۋايەت.

پۈل دەۋرىدە ياشاۋاتىمىز

رىۋايەتنىڭ سۇلالىسىنى.

تاشلىمدۇق ئالۋۇنغا تولغان

قانائەتنىڭ پىيالىسىنى.

ئەجەب سۆيۈملۈك بوپ كەتتى شۇتاپ

دۆڭكۆۋرۈكنىڭ ئاچچىق موخۇركىسى

ئۆپكەمگە كەتسىمۇ

قېنىپ - قېنىپ شورىۋالغۇم بار.

ئەسلىدە بەڭگىغۇ ئەمەس ئىدىم مەن،

لېكىن ۋۇجۇدۇمدا شېئىرنىڭ قېنى

پارچە قىلىپلاردىن چىقىپ بىقىشقا

تۇرۇپ - تۇرۇپ ئۆندەيدۇ مېنى.

ھاۋاچى تۇرۇبىسىنى كىرگۈزىدىغان

بىر تۆشۈك بار بىز تۇرغان ئۆيدە

ئاق قۇشقاچلار باقىدۇ باللىرىنى

مايسىلارنى توشۇپ يىراق - يىراقتىن

تىزىدۇ ئاۋايلاپ چاڭگىلىرىنى.

تۆندە تىپىرلىشىپ، تورۇكلىشىدۇ

سەھەر سۆكۈتتە چۇرۇقلىشىدۇ.

ئۇچۇرما بولغاندا قۇشقاچ باللىرى

مۇراسىم قىلدى قۇشقاچ جامائەتلىرى

ھەربىر پەرۋاز

ھەربىر سىناقتا

جانلىنار مەھەللىنىڭ ساماۋاتلىرى.

شۇ چاغدا

نىمىندۇر ئويلاپ كېتىمەن

چېكىنى تاپاي دەپ خىياللىرىمنىڭ

مۇنچىغا تۇغما بولۇپ كىرىپ كېتىمەن.

قۇش كۆكسىگە ئوخشايدۇ مۇنچا

ئېرىپ كېتەر دۇنيانىڭ جىنايەتلىرى

تىكەنلىك سىملاردا قاشالانغان

تەلىمات، ئوتوپىيە ئىمارەتلىرى.

«قولۇمنى قولۇمغا ئۇردۇم.

ئەكس سادا يەتكەن جايدا

خىرە يېنىپ تۇرار ئاي»**

مۇنچىنىڭ تېمىدا ھورلانغان ئەينەك،

ئېلىپ كەتكەن ئۇزاققا

ساكۇرا گۈلىنىڭ شۇبىرلىشىنى.

يېتىپ باردىم ئۇنى قوغلاپ

كۆيگەن خاتىرەمنىڭ كۆلى ئىچىدىن

تاڭ ئۆرلەپ

ئۆزىگە ئىزدىمەكتە جاي.

كىتابلاردا

بىلىمسىزلىك مىكروبلىرى

پەيلاسوپلارنىڭ جاۋغايلىرىدا

ئاخىرەتنىڭ قۇرتلىرى

ئېۋەنسىز ئاسمىنىدا تاغ چوققىسىنىڭ

تارىخنىڭ خۇراپى بۇلۇتلىرى.

كەل، جەملە***

مېۋە شۇنچە قىممەت ئىكەن.

بىر يۇتۇم قوي ئالما سۇيىدىن،

قوشۇۋېتكىن ئۇنىڭغا ئازراق،

تومۇرۇڭنىڭ ھارارىتىدىن

بىردەم بولسىمۇ

تىل ھەققىدە سۆزلەشمەيلى

پەلسەپە كىتابلىرىنى يېپىپ قويايلى؛

ئەرۋاھقىلا ئوخشاپ كېتەر بۇ دۇنيا

يوقسۇزلۇقتا باشلاپ بارار ئۇ گويا

چىقىپ كەتسۇن تۇتۇندەك مېڭىپ

ئىشىك، دېرىزىلەرنى ئېچىپ قويايلى.

شامال

ئورتاق بىر تىل

ھەرقانداق چۈشەنسەك بولىدۇ ئۇنى،

كەتمەن بىلەن كومپيۇتېر ئارىلىقىدا

جۇدىمەكتە بۇلبۇلنىڭ ئۈنى.

شەھەر ھوشسىز

نۇر ئالقىنىدا

قالدۇق چۈشىنىكسىزلىك ھەممىسى ئۇنىڭ

تىلنىڭ مۇددىئاسى سوكۇتقۇ ئاخىر

توختاپ قالايلى مۇشۇ يەردە

نېمە بولاركىن ئاخىرىدا.

قۇم كۆلچىكى

ياتىقىم كەينىدە قۇم كۆلچىكى

باللار ئويناش ئۈچۈن كېلىپ تۇرار.

يوقالغان بىر نەرسىنى ئىزدىگەندەك

مۇلايىم قۇم تېگىنى قېزىپ تۇرار.

ياتىقىم كەينىدە قۇم كۆلچىكى

قارايمەن كىتاب ئوقۇپ تېلىققاندا.

قۇم مېنىڭ بولۇپ قالار سىرداشلىرىم

ئاقار سۆز ئارىسىدا ئېزىققاندا.

ياتىقىم كەينىدە قۇم كۆلچىكى،

چىڭقى چۈش ئاپتىپىدا قىزىپ تۇرار.

يۈرىكىمنىڭ سەھراسىنى خىيال قىلىپ

سىقىلغان يۈرىكىمنى سىزىپ تۇرار.

ياتىقىم كەينىدە قۇم كۆلچىكى

چۈش كۆرەر باللارنىڭ ئالقىنىدا.

دېڭىزغا بېرىپ كېلەر بىز كۆرمەستە

ئولتۇرۇپ سۈبھىلەرنىڭ سالقىنىدا

ئادەم بولماق تەس

مۆمنجان ئابدۇۋايىت ئەرتىل

ئۆگمە ھەر كىم ھەرنېمە دەپ كۆرىدۇ
ئوڭ ئىشنى ئۆزىچە «چەپ» كۆرىدۇ
ئەگرى ماڭ،تۈز ماڭ ئويۇن زەپ كۆرىدۇ
سىنى ئوقۇتماقنى باب-ئەپ كۆرىدۇ
سىلكىسەڭ، رەنجىيدۇ دەپ:«خەپ» كۆرىدۇ

گۈل ئىرۇر سائىلمۇ جىق بەرسەڭ ئەگەر
دەر:«بىخىل» يەردىن باشاقنى تەرسەڭ ئەگەر
تاشبورانسەن مەيدىنى كەرسەڭ ئەگەر
«تۈلكە!» دەر كەمتەر بولۇپ يۈرسەڭ ئەگەر
«مەن ئۆزۈم قانداق؟»نى بىئەپ كۆرىدۇ

مەسلىھەت بەرمەككە كەلگەي ئات چېپىپ
سەمرىسەڭ،ئورۇقنى سەنچۈن ئۈلگە قىپ
سۈيىنى دەريا كۆڭۈلنىڭ ئېچىتىپ
ئوتقا ياغ ياكى يېغىرغا تۇز سېپىپ
«تۈز» كۆڭۈل-قەلبىنى بىزەپ كۆرىدۇ

دەيدۇ«يۈزسىز!» شىلتىساڭ ھەق خەنجىرى
قىل سۈكۈت،كۆرشاھ قۇمۇشنىڭ شىلدىرى
ئوڭ-سولدا نەخ نىگاھلار نەشتىرى
كۆرسىتىپ سەنچۈن «ئەقىدە» چەمبىرى
مۈجمەل خائىشقا ئۈندەپ كۆرىدۇ

ئوينىساڭ-كۈلسەڭ پۇتى پاتقاقتا دەر
سەللە ئورا،مەقسىتى قۇيماقتا دەر
بىيىساڭ،كۈللى ھارام يۇتماقتا دەر
قىسقا قول بولساڭ،تىلەپ سۇنماقتا...دەر

بىر باھا بەرمەكنى چوڭ گەپ كۆرىدۇ

كۆكتە ئاي بولساڭ،دېغىنڭ چۆچەك بولۇر
تون گۈلۈڭگە بىر تىكەن دەستەك بولۇر
كۆڭلىدە پاكىزلىقىڭغا شەك بولۇر
دەتالاشتا ئىچ سىرىڭ يەشمەك بولۇر
كۈلمە،ئۇ بۇندىن ئېسىل نەپ كۆرىدۇ

تاۋلىماق مۈشكۈل تۆمۈردىن گاڭ پولات
مىسنى زەر قىلماق ئەمەس ئاددى ساۋات
ۋەزنى بار ئادەم بولۇش تەس،ئېيتما داد
ئادىمىيلىك كوزىرىڭنى قىل پارات
ھەممنى ئەل رايى ئۆلچەپ كۆرىدۇ.

چىن تۆمۈر باتۇر

غەنىزات ئۇيغۇر

چاقنايدۇ چوغ

سوغۇق كېچىدە...!

....

مىسران قىلىچ قولىدا تەنھا

ئولتۇرىدۇ چىن تۆمۈر باتۇر

جىمجىتلىقنىا ئورمان ئىچىدە.

خىيالىدا مەسۇم سىڭلىسى-

(ئالما پۇراپ كەپە ئىچىدە ،

ئاكىسىنى سېغىنغان گۆدەك)

مەختۇمسۇلا ئولتۇرار يالغۇز

ئوچاقتىكى قوقاسنى پۈۋلەپ ،

سېسىق پۇراپ كۆيىدۇ تېزەك.

ئۇ

ئاسمىسىمۇ بويىنىغا مارجان ،

ساھىبجامال ئىدى پەرىدەك.

چاچ تارايتتى ئېرىق بويىدا ،

ئېقىن سۇدا كۆرۈپ ئەكسىنى ،

(نېمە قىلسۇن ئۇ چاغدا ئەينەك ؟!)

ئېقىن سۇغا چۈشكەن سۇمبۇل چاچ

بولۇپ پىلتا قارا قىسمەتكە

سۇ يۈزىدە ئاقار يىلاندەك....

سۇمبۇل چاچقا باغلانغان قارام-

مانجۇ شاھزادىسى بولۇپ پايپېتەك

لەشكەر تارتىپ بىچارە جاننى

ئەل قىلماقنى ئىستەيدۇ تېزرەك.

شىكار قىلىپ يانغان چىن تۆمۈر

سىگىلىسىنى تاپالماي ئۆيدىن

تولغىنىدۇ قىلىچ بىسىدا.

سىگىلىسىنى مانجۇ قولىدىن

قۇتقازماقنى ئويلاپ كۈنۈ ـ تۈن ،

ئولتۇرىدۇ ئوچاق قېشىدا.

كۆزلىرىدە ئويغانغان ئالەم ،

ياۋ كۆزىگە سانجىلار مىختەك.

كۆزنۇرلىرى تۆكەيدۇ ئېقىپ

(قېرىنداشلىق ئوتى ـ پىراقى

ياش ئاقۇزۇپ كۆزىدىن سەلدەك)

چاقنايدۇ چوغ

سوغۇق كېچىدە...!

مىسران قىلىچ قولدا تەنها

ئولتۇرىدۇ چىن تۆمۈر باتۇر

جىمجىتلىقنى ئورمان ئىچىدە......

1994-يىل ، يانۋار

قەشقەر

تۇگمەن

1

تارىخنىڭ

ئېگىز-پەس داۋانلىرىدا

ئەجدادتىن-ئەۋلادقا تاراتتىڭ مېھىر.

ئەزگىننىڭ دان ئەمەس

مۇشەققەت تېغى

تاغلارغا مۇجەسسەم كۈرمىڭ سىر - سېھىر....

نەكى تاغ

خىسلىتىڭ تاغلاردىن يۈكسەك

(ئاھ....!

قانداق چىدىغاي ساڭا بۇ يۈرەك...!)

تارىخىڭ تاغلاردىن تۇرسا قەدىمي

ئۇن - تىنسىز كۆز يۇمساڭ خۇشمۇ دېمەيلا ،

يازمىسا ھېچ شائىر ۋاپاتىڭ ئۈچۈن

قايغۇلۇق مەرسىيە-

بىر پارچە شېئىر ؟....!!!

2

سەن بولغاچ كۆكلەرگە تاقاشقان بەستىم ،

سەن بولغاچ ھەيۋەمدىن تىترىگەن ئاسمان...!

سەن بولغاچ ئالدىمدا تىز پۈككەن دۇنيا ،

سەن ماڭا ھەر مىنۇت بولغان پاسبان....!!!

ئېھ.........

قانداق ئۇنتۇيمەن ئەجرىڭنى سېنىڭ

جىسمىمدا جان بولۇپ تۇرغاندا نېنىڭ ،

سەن بەرگەن

ھارارەت تەپتىدە جاھان

نۇرلىنىپ تاغ - دالا بولسا گۈلىستان ؟...!

يازمىسا ھېچ شائىر ۋاپاتىڭ ئۈچۈن

قايغۇلۇق مەرسىيە ۋە ياكى داستان ؟...!!!

3

ئاھ قەدرىڭ بىباھا

(بىلمىدۇق ئۇنى)

تۇرسىمۇ قوللاردا ئۇيغۇرنىڭ نېنى.

يادلايدۇ ۋە لېكىن نامىڭنى دۇنيا ،

دىللاردا ئاقىدۇ مەڭگۇ نۇر بولۇپ

كويلاڭدا ھالاللىق ـ پاكلىق ئىقنى....!!!

سەن تۇغقان ھەر سەھەر شۇقەدەر تاتلىق ،

سەن ئاچقان قەدەملەر

يۈكسىلىش ھايھات........!

ئەجدادىم

ئىلكىڭدىن تاپقان كۈچ ـ ئەقىل

بەرقىڭدە چېچەكلەپ سولماس گاڭ قانات....!!

يەر شارى ئايلاندى سېنى تەققاسلاپ ،

ئۆگەتتىڭ ئۆزۈڭگە بولۇشنى بەردەم...!

خىسلىتىڭ بېغىشلاش

قەيسەرلىك ، مەردلىك

سەن بىلەن ئىقبالغا يۈز ئاچتى ئادەم...!!

سەن بىلەن ھاياتلىق بولدى مۇستەھكەم

سەن بەرگەن ئەقىلدىن نۇرلاندى ئىلىم.

ئۇن زاۋۇتى ئاتالدى پەرزەنتىڭ

ئەمما ،

كەتكەچ سەن بىمەھەل ـ

شۇنداق تۇيۇقسىز

سەن ئۇچۇن مۇڭلىنىپ يىغلايدۇ دىلىم...!

....

ئەزگىنىك دان ئەمەس

مۇشەققەت تېغى

تاغلارغا مۇجەسسەم كۇرمىك سىر ـ سېھىر....

نەكى تاغ ، خىسلىتىك تاغلاردىن يۈكسەك

(ئاھ....!

قانداق چىدىغاي ساڭا بۇ يۈرەك...)

ئۇن ـ تىنسىز كۆز يۇمساڭ خۇشمۇ دېمەيلا

(تارىخىڭ تاغلاردىن تۇرسا قەدىمي)

يازمىسا ھېچ شائىر ۋاپاتىڭ ئۈچۈن

قايغۇلۇق مەرسىيە ـ بىر پارچە شېئىر ؟....!!!

2007ـيىل ، 8 ـ نويابىر ، قەشقەر

نىگارىستان

(جاللات)

ئىزھار قىلدىم قاباھەتلىك سىھرىمنى ،
دىمەك بۇ ـ ئۆلۈمدىن ساڭا بىشارەت .
چەكسىز تىمتاسلىق قورشايدۇ سىنى ،
سىنىڭ كورۈنمەس سىھرىڭمۇ يوقتۇر ....
ئۇنىڭ كوزۈمنى كور قىلىپ بۇگۈن ...
ئەلەم بىلەن ئۆتكۈزۈپ ئىشرەت .
كۈن پىتىشتىن ئاڭلىدىم نەپرەت .

سەيشەنبىدە چىقتىم سەپەرگە ،
شۇ يىغاڭنى بۇ قەبرەمگە كومۇۋەت .
بۇ دۇنيادىن ئازاپ ئىزلەپ بولما ئاۋارە ،
بۇ ئۆيۈمدىن ئاشۇ يىراق قۇملۇقلارغا كەت .

پىرجەڭگى جەسدى ...
بوران ھۇۋلايدۇ ....
ئۇركەشلەيدۇ قانىغان بوران ...

سىنىڭ ئۈلۈش نوۋىتىڭ ئەمەس ،
سۆكەلسە ئۆيۈڭگە ئەمەستۇر توپان .
ئەي!! سۆرگۈن پەرىزات ئەسلىگىن مېنى ،
شاھزادە بىر قاندا ئۇخلاپ ياتىدۇ...
ئۈلۈككە كويۇنۇش پەرىزدۇر ـ جانان .

ھاياتلىق چاچىدۇ تۇزانلىرىنى ئۆلۈمنىڭ ،
قەلبىڭدىكى قىنىڭنى ھىس قىلمىساڭ پاك ئەمەس .
نىمە دىگەن دەھشەتلىك ـ يىغلىمىغىن ـ يىغلىما ،
بۇ تىنىمنى دەرەخكە ئىسىپ قويسام قۇربانلىق ..
مەن چاپلاشقان ئۆلۈمنى ناپاك دىمە ـ ئويلىما !!

نىگارىستان ئۆلۈم ئاۋازى ،
ئۆلۈمىستان قاندىكى تەشۋىش .

نىگارىستان مەندىكى سىھىر ،
شۇ قەبرەمدىن مېنى ئوقۇپ چىق .!!!

ئاپتۇرى:گۈلىستان مۇنبىرىدىن جاللات

مۇقام

ئىزدىنىش مۇنبىرىدىن ئۆزھال

ئېسىپ قايغۇنى دارىغا يىنىپ تۇرغان نىداھىم بار
تۇرتۇپ غەپلەتنى ئويغاتقان دۇتارتەنبۇرساتارىم بار
جاھان كەزگەن قەلەندەرنىڭ بىئازار كۇلكىسى ماتەم
بىغشلاپ ھەر نەپەس شاتلىق كۈيى ياڭراق باھارىم بار.

ئون ئىككى ئايغا ئوخشايدۇ يۈزىدە قىلچە نوقسان يوق
مىسكىن دىلغا بىرىپ ئاپتاپ جۇلا داستان سىگاھىم بار.
ئىزى ئۆچمەس قەدەملەرنىڭ مېھرىلىك قەلبىدە ئاتەش-
نەپەستە ئوت بولۇپ يانغان مىنىڭ ئۆلمەس ساداھىم بار.

جاھان ئەھلىنى تاڭ قويغان ئوشاق ھەم پەنجگاھ بىرلەن ،
ئۆمىتتىن قەلبى مۇستەسنا كىشگە چارىگاھىم بار.
ئىراقتىن زەرگە ئايلاندى ئىقىپ مەڭزىمگە بىر تال ياش
چىلىنسا راك بىلەن پەشرۇ شىپاھدۇر دىلدا ئاھىمغا.

باياتقا كەلگىچە نۆۋەت جىنىم ھەلقۇمدا توختايدۇ

قالۇننىڭ تارىغا مەستخۇش ئىيتىپ بولماس بايانىم بار.

لەھەتىنىڭ باغرىنى تىلغاپ كىلەر مۇسەھىزات مەغرۇر

زەبۇن كۇڭلۇمنى چالغۇتقان بۇ كۈيگە بىر سالامىم بار

ئۇسۇل كۆركىگە يول باشلاپ كىلەر بىردىن ساما مەشرەپ

سەلىقە قاينىغان جايدا ئۇلۇغ ئەجداتلىرىم پەيدا

چۇشۇرگە پەللىسى جانغا ئارام ھىسى بەخش ئەتكەي

جاراڭلىق داپ سادادىن ئۆزىن ئىستەيدۇ ھۇۋەيدا

ئۇلۇغ ئەجدات مىراسى بۇ روھىيەت سىزىمسى كۆركەم

ھاتەمۇ تاڭ قالار ئەردى ئەگەر ئاڭلاش نىسىپ بولسا

سۇتۇق بابۇرنى ھەيرەتتە قويۇپ كەلمىش ئۇلۇغ كۈيدىن

تاپاي بەختىمنى بىر لەھزە چىلىپ تەنبۇرنى مەرغۇلغا.

سۇجۇپنىڭ كۈيدىن تاپتىم تەزنىڭ قىيامىنى

كۇسەننى لەرزىگە سالغان مۇقەددىمە داۋامىنى

يىقىپ مۇقام شاھ مەشرەپكە يىتۇك شائىرغا ئايلاندى

ئۆزەلمەس تەقدىرى قىسمەت ئۇنىڭ كۆچ ھەم- مادارىنى

فارابى دىدىلەر شۇنداق جاھاننىڭ سىرلىرىن بىلسەڭ

ئىشتكەيسەن ئەجەمنى ھەم يىشلىگەي بار تۇگۈن بۇندا

ناۋايى ئاڭلسا دائىم شىئىر ئىلھامنى ئىزدەيدۇ

ئەزىز بولمىسا قوغدارمۇ تىكىپ جاننى ئامانىسا

تۇرداخۇن ياڭرىتىپ كەلدى يېڭى دەۋرانغا يول باشلاپ
ئەزىزى ئېيتتىلەر يوقتۇر مۇقامدەك مۆجىزە دۇنيادا
مانا شەۋقىمۇ بوش كەلمەي تالايلاپ نەزمىلەر تۈزدى
پىقىرمۇ ھەم بەخش ئەتتى ئۆزىگە بىر ئىسىم بۇندا

پەخىرلەن ئەي مۇغەننىلەر مۇقام ئىيتماق شەرەپ شاندۇر
مۇقامنىڭ دەۋرى دەۋرانى ئەبەتكە باغۇ بوستاندۇر
مۇقام ھەغداسى ئۇسمانغا تىلەيمەن تىنچ ئامانلىقنى
ئەزىزلەر يايرىغاي قۇشتەك سەھەر ئاخشام گۈلۈستاندا

ئۇلۇغ ئەجدات ئىزىدۇر بۇ ئەبەتلىك كۈيگە ئايلانغان
ئەسىرلەر ئالمىشىپ ئەۋلات بىشىدا تاج بولۇپ قالغان
بۇقۇلداپ يىغلىغان ناغرا يەنە بىر كۈينى ئىستەيدۇ
بەختلىك بىزدە ھەر ئەۋلات بۇ كۈينى بىر قىتىم چالغان

تونۇشۇش

يول بويىدا بىر تال گۈل بولۇپ،

ئۆتسە ئۇ دەپ تۇرسامەن كۈتۈپ.

سوزۇلغاندا تاقەت رىشتىسى

كېلىپ قالسالىڭ سەن

ئالسالىڭ مېنى دەرھال ھەم كۈلۈپ،

تونالامتىڭ

دېمىسەمۇ جانانىم بۇ مەن.

ئاي نۇرىغا كەتسە قېتىلىپ

ھارارەتكە تولغان سېغىنچىم،

كىرىپ كەلسەم ئاي نۇرى بولۇپ

تونارسەنمۇ

كۆزلىرىڭنى ئۇنىسىز نەم قىلىپ.

سېنىڭ ئۈچۈن بولغۇم بار مېنىڭ

جاھاندىكى ھەممىلا نەرسە.

ئاياغ ئىزىڭ چۈشكەن تۇپراق

سەن سۇۋۇلۇپ ئۆتكەن بىر دەرەخ

بىر گۈل

سېنى سۆيۈندۈرگەن

پەقەت

تونالىسا سېنىڭ يۈرىكىڭ.

1993- يىل 8 - نويابىر، ئۈرۈمچى

قاشتېشى

قوللىرىمدا سۈزۈك قاشتېشى،
ئوت تارايدۇ ئۈنىگدىن لېكىن.
دەپ قالسەن ساقلىدى قانداق،
گۈپپلا كۆيۈپ كەتمەستىن زېمىن.

قوللىرىمدا سۈزۈك قاشتېشى،
بىر گۈزەل كۆي تارار قېتىدىن.
كىم بىلىدۇ سىر باردۇر قانداق،
ئاڭلاپ ـ ئاڭلاپ قانمايدۇ زېمىن.

قوللىرىمدا سۈزۈك قاشتېشى،
مېنىڭكى ئۇ، مېنىڭكى بىلگىن.
شۇڭا قۇياش كۆيەر بوپ كۈندەش،
شۇڭا دەردلىك تولغىنار زېمىن.

1993ـيىل 11 ـ نويابىر، ئۈرۈمچى

قار ياغقان ئاخشىمى

قار ياغمىدى، ياغدى گۈل - چېچەك،
قۇچىقىمغا ياغقان كەبى سەن.
ئەركىلەيسەن، كۆلكەڭ بىغۇبار،
قۇچىقىمدا بوۋاق سەبىي، سەن.

قار ياغمىدى، ياغدى بىر ئۇپۇق،
بولۇپ قالدۇق يۇلتۇزلىرى بىز.
ئۆركەشلىدى خىيالىمىزدا
بۇژغۇن بىلەن تولغان كۆك دېڭىز.

1993-يىل 27 - نويابىر، ئۈرۈمچى

بەخت

تاشلار ئۈندى

پېتىش ئۈچۈن پۈتۈڭغا

ئەتە مېڭىپ قالار يولۇڭغا.

بۇلاقلاردا قاتتى مۇز

كېلىشىڭنى ئاڭلاپ.

چېچەكلىدى كاچكۇلدا

ئاينىڭ نۇرى بولۇپ ھەم ئازاب.

تاغلار مىندى سۈكۈتكە

ساڭا قىيا باقماستىن تېخى.

مەن ئۆگەندىم قوشاق توقۇشنى،

بىلمەي تۇرۇپ نېمىلىكىڭنى.

1993-يىل 2 - دېكابىر، ئۈرۈمچى

ئۆگكۆر

قاراڭغۇدا مەن بىلمىگەن نەرسە بار،
مۇھەببەتتۇ بەلكىم تېتىپ باقمىغان.
قۇياش بولۇپ كۆرۈندۈ، يۈرەكنى-
باسسا ئەگەر بەزەن ھەسرەت ھەم پىغان.

ياق، يول باردۇر ياتقان كۈتۈپ مېڭىشنى،
ياق، باردۇ كولاپ قويغان بىر ئورا.
قارا ئۆگكۆر تەۋرەتمەكتە قەلبىمنى،
سىغىنىشنىڭ قۇياشىدەك ئۇ گويا.

1993-يىل 20 - دىكابىر، ئۈرۈمچى

نۇزۇگۇم

رەيھان سەندەك ئېچىلماس،

ھەر ياپرىقىڭ بىر قۇياش.

دەريا سەندەك ئاقماس،

تامچە يېشىڭ

قويار داغدا دېڭىزنى.

قىزلار سەندەك تۇغۇلماس،

ئەگەشتۈرۈپ كەتكەن سەن

دەرگاھىڭغا ھەممە يۇلتۇزنى...

1993-يىل 32 - دېكابىر،

بەختىڭگە مىڭ ئەپسۇس بولالمىدىم قوش

بەختىڭگە مىڭ ئەپسۇس بولالمىدىم قوش،
بەك ئاددىي بەندىمەن يۈرەكلىرىم قان.
كۆڭلۈڭنى ئۈتۈشقا توقالمىدىم كۆي،
كۆرگەندە يامان چۈش سەن ئەي جانجان.

بەختىڭگە مىڭ ئەپسۇس بولالمىدىم تاڭ،
بەك ئاددىي بەندىمەن يۈرەكلىرىم قان.
ئاپتاپ بوپ يېشىڭنى قۇرۇتالمىدىم،
چەكتىم مەن پەقەتلا ئاھ ئۈنسىز پىغان...

بەختىڭگە مىڭ ئەپسۇس بولالمىدىم قوش،
غېمىڭنى كېتىشكە يىراققا ئېلىپ.
بەختىڭگە مىڭ ئەپسۇس قويالمىدىم مەن،
ئەبەدىلىك بەختىڭنى دىلىڭغا سىلىپ.

بەختىڭگە مىڭ ئەپسۇس بولالمىدىم قوش،
بەك ئاددىي بەندىمەن يۈرەكلىرىم قان...
تىلىدىم پەقەتلا كېچەڭگە بىر چۈش،
ئىللىق ھەم نۇرلۇق ھەم قۇياش پارلىغان.

1993-يىل 24 - دىكابىر، ئۈرۈمچى

مەۋجۇدلۇق ـ 1

ئىككى بەتكە بىر پارچە قوشاق،
كېلىشتۈرۈپ يازالمسامىمۇ
سۆيەلەيمەن سېنى قاقشتىپ.

قېتىپ قالسا لېۋىمدە كۈلكەم
باقالمىسا قۇياش پېتىنىپ.
كېتەلەيسەن پەقەت سەن ئۈنى
سۆيگۈلۈك بىلەن ئاستا ئېرىتىپ.

مەن سۆيگۈگە قانمىغان ئادەم،
قەلبىم چاك ـ چاك يېرىلغان بىر چۆل.
سەن بىر ئالەم ياشارغان پەقەت،
شۇ چۆل ئۈچۈن بولۇپ تەنھا گۈل...

1994-يىل 7 ـ يانۋار، ئۈرۈمچى

باياۋان ـ 1

1

چېقىلارمەن تاك قىلىپ چەكسەڭ،
جامالىڭنى كۆرستەر ئەمما
تولۇق قىلىپ ھەر بىر سۇنۇقۇم.
ئەگەر ماڭا قىلماق بولساڭ سۆز
ئېغىزىڭ ھېچ مىدىرلىمىسمۇ
نېمە دېمەكچىسەن
ئاڭلاپ بولار ھەممنى قۇلۇقۇم.
كېلەر بولساڭ
كېلىشنى ھەم قىلساڭ خىيال،
يۈرىكىم
بولار دەرھال يولغا ئاتلىنىپ.
كۆرۈشۈشنى ئىستەيمەن
كەلمەيسەن ئەمما.
سۆيۈشنى ئىستەيمەن
سۆيمەيسەن ئەمما.

2

قانچىنچى ئادەممەن بۇ ئالەمدە،

تۇغۇلغان يەنە قانچىنچى بولۇپ؟

بىلمەيمەن كۆكسۈمدىكى

شۇ كىچىك يۈرەك

قاچان قالدى

بۇ ئۇلۇغ ئوتلارغا تولۇپ.

تىكىلمەن ئۇزاقتىن ئۇزاق

ئۆزۈم بىلمىگەن خىيالىمدىكى بىر يولغا.

شۇ يولدا كېلەر

يۈرىكىمدىكى ئوتنىڭ تىلىنى ئۇققۇچى.

تەنلىرى گۆش، بىزگە ئوخشاش

بىر ئادەم تۇرۇپ

شۇ ئوتلارنى يۇتۇپ ئۆتكۈچى.

3

دېيەلمىگەن گەپلىرىم تولا،

سورىسا بىرەرى دېمەيمەن ئەمما.

ماڭمىغان يوللىرىم تولا،

ماڭ دېسە بىرەرى ماڭمايمەن ئەمما.

ئېچىلمىغان سىرلارنىڭ ئېچىلمىغىنى خوپ،

كېيىن

ئۆلۈمنىڭ تۈنجى كېچىسى،

چۈشەندۈرگەي مېنى، يۈرىكىمنى

شۇ دېيىلمىگەن گەپ

شۇ ماڭمىغان يول

ئورنىدىن تۇرۇپ.

4

سالام خەتلىرىڭنى كۆيدۈرمەكچى ئىدىم،

خەتلىرىڭ كۆيدۈردى ۋە لېكىن مېنى.

كۆل قىلدى كۆز يېشىڭ مەغرۇرلىقىمنى،

ئاھلىرىڭ ئۆلتۈردى بۇ يۈرىكىمنى.

ئۆزۈمنى كۆيدۈردۈم، ئۆزۈمنى خالاس،

خىيالىمدا سەن يەنە غالىپ.

سېغىنىشىم كۆكىدە شاھسەن

مېنى قىيناپ تۇرغان شۇنچە ئاجايىپ.

1995-يىل 30 - مارت ئۈرۈمچى

بۈگۈن جۈمە

بۈگۈن جۈمەگە بارمىدىم
بارماسلىقىم بارالماسلىقتىن ئەمەس
جۈمە مېنى ماگىنىتتەك تارتىپ تۇرىدۇ
لېكىن بارمايمەن
خۇددى تۆمۈرلۈك خۇسۇسىيىتىدىن ئايرىلىپ قېلىپ
ماگىنىتقا چاپلىشالمىغان
بىر تۆمۈر كەبى
ياق،تۆمۈرلۈك خۇسۇسىيىتىدىن ئايرىلغان تۆمۈرنى
تۆمۈر دېگىلى بولمايدۇ
ئۇنداقتا نېمە دېيىش كېرەك؟
ئىنسانلىق خۇسۇسىيىتىدىن ئايرىلغان ئادەملەرنىمۇ
ئادەم دەيمىزغۇ؟
چوشقا گۆشى يېمەي ھاراق ئىچكەن كىشىلەرمۇ
ئۆزىنى دەيدۇ مۇسۇلمان
پارە يەيدىغان پارتىيە ئەزالىرىمۇ
ھەر ئايدا پارتىيە بەدىلى تاپشۇرىدۇ

جۇمەگە بارمىدىم

باردىم جۇمە دېگەن ئاغىنەمنىڭكىگە

قېنىمىزدىن هاراق ياساپ

جېنىمىزدىن كوزا ياساپ

ئۆزىمىزگە سېلىپ ئازاب

ئىچىپ-ئىچىپ مەي بولغىلى

شەيتان ئۈچۈن سەي بولغىلى

ياندۇرغاندا قەي بولغىلى

جۇمە دېگەن ئاغىنەم

هاراق كۆتۈرىدۇ

گەرچە ئايالى ئۈچۈن

بىر چەينەك سۇ كۆتۈرۈشكە ئېرىنسىمۇ

ھەقىقەت ئۈچۈن بىر جۈملە سۆز

خەلقى ئۈچۈن بىر جۈملە سۆز

قىلىشقا ئېرىنسىمۇ

توختىماستىن هاراق ئىچىدۇ

ئۇ دەيدۇ

«هاراق ئىچىشىم دەردتىن ئەمەس

ئىشق ئۈچۈن ئىچىمەن

ھەق سۆزلىگەننىڭ نېمە پايدىسى؟

تۆھمەت چاپلار سۇخەنچىلەر

تۇتۇپ كېتەر ساقچىلار

يەنە قانداقتۇر كېلىشمەسلىك

كۆتۈپ تۇرار ھەققەتنى

يۈك كۆتۈرمىگەن بىلەن ھاراق كۆتۈرمەن

مەن كۆتۈرگەنگە ھاراق تۆگەپ قالمايدۇ

ھەر بىر ناھىيەدە بىردىن زاۋۇت

بىز ئۈچۈن توختىماي ھاراق ئىشلەيدۇ».....

ئۇ ئەنە شۇنداق سۆزلەپ كېتىدۇ

ئۇنىڭ مەستلىكىدىكى بۇ گېپىنى

ھېچكىم ئاڭلىمايدۇ

سۇخەنچى ئاڭلىمايدۇ

ساقچى ئاڭلىمايدۇ

ھېچكىم ئۇنىڭغا تۆھمەت چاپلىمايدۇ

ھېچكىم ئۇنى تۇتۇپ كەتمەيدۇ

ھەتتا ئۇنىڭ سۆزلىرىنى مەنمۇ ئاڭلىمايمەن

ئاغىنەم جۇمە

ئىسمى جۇمە بولسىمۇ

جۇمەنىڭ نېمىلىكىنى بىلمەيدۇ

ئىسمى ئىسلام تۇرۇپ ئىسلامنى بىلمىگەن

ئىسمى تالىپ تۇرۇپ دىندا ئوقۇمىغان

ئىسمى ئىمام تۇرۇپ بوتكىدا هاراق ساتىدىغان

ئىسمى قەھرىمان تۇرۇپ قەھرىمانلىق قىلىپ باقمىغان

بىر لالما ئىت كۆرسىمۇ قېچىپ كېتىدىغان

ئادەملەر كەبى.

شۇڭا ئۇ جۇمە دېمەي هاراق ئىچىدۇ

مەن ئۇنىڭغا ھەمراھ بولىمەن

ئۇ گۇناھ ئۆتكۈزىدۇ

مەن شېرىك بولىمەن

ھەتتا ئۇنىڭ گۇناھىغا ئاپىرىن ئوقۇيمەن

دەيمەن:

«سەن هاراق كۆتۈرىسەن...:»

جۇمە دېگەن ئاغىنەم

مەست بولۇپ قالدى

ئۇ مەست بولغاندا كۆزگە ئىلماس ھېچكىمنى

ھەتتا ئۆلۈمنى

جۇمە كۈنى جۇمەگە بارماي

هاراق ئىچتىم جۇمە بىلەن

ھەقىقەت ھەققىدە سۆزلىمىدىم

ھەقىقەت سۆزلىدى مەن ھەققىدە

نۇرغۇن ئادەملەر جۇمە كۈنى

ئالدىراش ئاغىنەم جۇمە كەبى

مەن كەبى

جۇمە ئۇلاردىن بەكمۇ يىراقتا

ئۇلارنىڭ قەلبىدە ئىسيان ئېتەر

هاراق تۇغقان ئىشتىياق

تۆمۈر تۆمۈرلىكىدىن ئايرىلسا

ئۇ تۆمۈر ئەمەس

ئادەم ئادەمىيلىكتىن ئايرىلسا

ئەمما ئۇ ئادەم بولۇۋېرىدۇ

كومپارتىيە ئەزاسى پارتىيىلىك خۇسۇسىيىتىدىن ئايرىلسىمۇ

يەنىلا پارتىيە ئەزاسى

تاكى بىز ئۇنى بايقاپ بولغۇچە

كوچىدا كېتىپ بارار

ئاجايىپ نۇرغۇن ئادەملىك خۇسۇسىيىتىدىن ئايرىلغان ئادەملەر

ماگىنتقا چاپلىشالمىغان تۆمۈرلەر كەبى

سادىر يېتىم قالغان بەش بالىسىنى ئىزدەپ

سادىر دەپ ئېتىم قالدى،

داڭزىدا خېتىم قالدى.

خېتىمنى ئوقۇپ باقساڭ،

بەش بالام يېتىم قالدى.

1

چېقىلدى زېمىن

ئالقىندا تەگرىنىڭ.

شۇ مۇقەددەس تۇزان ئىچىدىن

قوپتى سادىر.

2

- سەجدە قىل...!

يۈكۈندى سادىر،

ماڭلىيىنى ياقتى توزانغا.

كۆتۈرگەندە بېشنى

غايىب بولدى تەڭرى شۇ ھامان،

چاقتى چاقماق،

گۈلدۈرلىدى ئەرشئالا.

پەرىزاتلار

ئۈچۈپ ئۆتتى ئالدىدىن.

ئايىقىغا تۆكۈلدى نۇرلار،

كۆزلىرىنى يۇمدى بىر ھازا.

3

- ئاچقىن كۆزۈڭنى...

سالام بەردى ئاڭا جەبرائىل،

ئېگىلدى سادىر

قوللىرىنى قويۇپ كۆكسىگە.

يايدى جەبرائىل ھەسەن - ھۈسەننى،

يورۇپ كەتتى سادىر ئۈستىدە

بىلدۈرۈپ ئاڭا

مىننەتدارلىق.

4

ھەسەن ـ ھۈسەندىن

چۈشتى مىلك ئۆيگە.

كارۋان

غايىب بولغان ئاللىبۇرۇنلا.

مىلك ئۆي ـ

چۈشۈپ قالغان مىلك قوڭغۇراق،

تۇرار ئىدى جاراڭلاپ.

5

ئۈگدىدى

قويۇپ بېشىنى گۈگۈمغا.

ئۇچۇپ كەتتى كېپىنەك

كىرپىككە قونۇپ بىر ھازا.

تېمىپ كەتتى ئۈنىك رەڭلىرى

قارىچۇقىغا سادىرنىك.

رەڭلەر:

باھار،

ياز،

كۈز،

قىش،

بەشنچىسى -

پەسللەرنىڭ پىنھانلىرىدا

يىتكەن پەسل.

6

- باللىرىم!

چاچراپ تۆردى سادىر ئورنىدىن.

تۆكۈلدى ئالقىنىغا

شاخلىرىدىن كېچىنىڭ

بەش يۇلتۇز.

7

موللىتوختىيۇزىدە

ئۇچراشتى ئاتا

قەبرە تۇسلۇك بىر بوۋاي.

- سادىرمۇ سەن؟

كەل ئوغلۇم

باللىرىڭنى كۆرستەي ساڭا.

بوۋاي

يېتىلەپ چىقتى ئۆيىدىن

بەش ۋاخ نامازنى.

8

ئۈستىدە

سادىر يۈزىنىڭ

چېقىلدى بوغدا.

توۋلار ئىدى ئۇ:

- باللىرىم...!!!

9

- دادا... !

يۇگۇرۈپ كەلدى ئالدىغا

كاۋاپدان.

كۆيدى زىختا پىژىلداپ

سادىر يۈرىكى.

قوشاق:

سادىر دەپ چۆچەك قالدى،

بىر ئوغلۇم گۆدەك قالدى.

ئوغلۇمدىن سوراپ باقساڭ

بىر زىخلا يۈرەك قالدى.

10

ـ دادا...!

ئۈچۈپ كەلدى ئالدىغا

شەپەرەڭ.

ئاستا ـ ئاستا ئۆچتى نۇرلىرى

سادىر كۆزىنىڭ.

قوشاق:

سادىر دەپ چىراغ قالدى،

بىر ئوغلۇم بوۋاق قالدى.

كۆزىگە قاراپ باقسالڭ

بىر جۈپلا كاۋاك قالدى.

11

ـ دادا...!

يۈگۈرۈپ كەلدى ئالدىغا

جۇدۇن.

تامچە ـ تامچە مۇزلىدى

سادىر قانلىرى.

قوشاق:

سادىر دەپ باھار قالدى،

ئوغلۇمغا تۇمار قالدى.

ئوغلۇمنى كۆرۈپ باقسالڭ،

بىر قاقشال چىنار قالدى.

12

دادا...!

يۈگۈرۈپ كەلدى ئالدىغا

قەبرە

قەبرە تاشتا يېزىقلار:

"مىراس...مىراس...مىراس".

قوشاق:

سادىر دەپ نىدا قالدى،

بىر ئوغلۇم جۇدا قالدى.

ئوغلۇمدىن سوراپ باقسالڭ،

بىر ئەكس سادا قالدى.

13

- دادا...!

لەرزان باردىم ئالدىغا،

غۇۋا لەپىلدەپ.

چۈشۈپ كەتتى قەبرە

چوڭقۇر ئىچىمگە.

قوشاق:

سادىر دەپ ئېتىم قالدى،

بىر بالام يېتىم قالدى.

بالامدىن سوراپ باقساڭ،

تېنىدە تېنىم قالدى،

جېنىدا جېنىم قالدى.

14

چېقىلدى قەبرە

سۆكۈتۈمنىڭ تىرەن تەكتىدە.

تۆتەكلەر ئىچىدىن

قوپتى سادىر.

15

ـ سەجدە قىل...!

تۇز

تۇزى ئېغىر شەھەر بۇ.

نىقابلىرى يات چىرايلارنىڭ

خۇددى راستتەك مەھكەم چاپلاشقان.

تۇز-سەن مېنىڭ ئۆز يۇزۇم

راستلىقىمنى قىلسەن ئايان.

ئىشىكسىز كوچىدا

تۇرمۇش غېمىنى سىلىپ ئاپتاپقا

ئولتۇراتتى تۇزچىلار جىمجىت

ھارۋىسىغا تاش تۇزنى بېسىپ

ئۇلار تۇزنى كېلەتتى قېزىپ

ھېرىپ- ئېچىپ، ئۇسسىز، ئۇيقۇسىز

نەچچە كۈنلۈك چۆل ۋە جاڭگالدىن.

قىش سوغۇقى ۋارقىرىغاندا،

مېزى چىقىپ قالغان چاپانغا

ئېلىشقانچە قۇشتەك تۈگۈلۈپ.

مەن ئۇلارنى تۇراتتىم كۆرۈپ،

ماڭغىنىدا يىراق يازلاردا

ئېشەك ھارۋىسىنى غىچىرلىتىپ...

ۋاقىت ئايلانمىقتا

غىچىرلىغان ئاۋاز چىقىرىپ

ناتونۇش زاۋۇتلاردىن،

ئالتۇن، رادىي ۋە تۇزكانلىرىدىن.

يەر يۈزىكى دۆلەتلەردىن

چوڭقۇر، قاراڭغۇ جىمجىتلىقلاردىن.

پەۋەس - پەۋەس يۈك بېسىپ ماڭغان

پويىزلارنىڭ رېلىسلىرىدىن،

سىمىز، ئاپئاق دېڭىز بويىدىن...

يوق بىزنىڭ ۋاقتىمىز،

يوق ھەتتا ئۆز ئىدىيىمىز.

غېرىپلىق، سۆزلۈك غېرىپلىق،

غېرىپلىق، قاتتىق غېرىپلىق،

غېرىپلىق، تۇزلۇق غېرىپلىق.

تۇزى ئېغىر شەھەر بۇ

كەلگەنلەرنىڭ كەلمەس كەتكۈسى.

ئىشكىمنى چېكىدۇ بىركىم

ئاچسام ھامان ناتونۇش كىشى.

تۆيۈلىدۇ يۈزۈم نىقاپتەك،

يانتۇ كۆتۈرۈلگەن شەھەردىكى ئاي

ياتلارنىڭ ئېيى.

قىزغىن سالايدۇ پەلەمپەيلەردە

مۆزدەك تېنىنى ئىسلاشقان قارنىڭ،

تەن- يوقۇلۋاتقان بىر تىل، بىر بەلگە.

ئۇيغۇر قىزى لىرىكىسى

تۇپراق تۇغدىمۇ سېنى؟

ياكى تۇپراق تۆرەلدى سەندىن؟

1

بۆلەپ سېنى يىلتىزىغا

باقتى مەجنۇنتال.

قىش كۈنلىرى،

دەريا ئوتتۇن تەردى ئورماندىن.

ئۇخلار ئىدىڭ تۇن بىلەن بىللە،

ئۇزۇلمەس ئىدى

ئۇزۇك - ئۇزۇك ئەللەيلەشلەر.

2

ئۆملىدىڭ

توپىلاشتى چۆرەڭگە يۇلتۇزلار.

پەسىللەر سېنى تە - تە قىلىشتى،

ۋىلىق - ۋىلىق كۈلەتتىڭ.

كەلدى ئالدىڭغا يۈگۈرۈشۈپ

گۈل- چېچەكلەر.

3

چىقتىڭ كوچىغا

كىيىپ ئۈچاڭغا ھەسەن- ھۈسەننى.

دەرىزىلەر ئېچىلدى ساڭا،

رەستىلەر

يۈگۈرۈشۈپ كەلدى ئارقاڭدىن.

4

قۇشقاچلار

چاڭگا قىلدى چاچلىرىڭنى.

ھەسەل ھەرىلىرى

ئۈچۈپ كېلىشتى لەۋلىرىڭگە،

تۈنلەرمۇ

كۆچۈپ كەلدى كۆزلىرىڭگە.

5

كۆزۈڭدە ئاي،

ئاي...

بۇلۇت ئىزلەپ چىقار سەپەرگە،

قالار ئارقىدا قاقاس تاغلار

پۇلاڭلىتىپ قوللىرىنى،

ۋادىلىرىك چاقماقتا تەشنا،

يامغۇرغا تەشنا.

6

ئاۋازىڭدىن پۇراپ تۇرار

نورۇزگۈمنىڭ كۆيگەن قېنى.

دولقۇنلارنىڭ ھۆۋلاشلىرى

ئاۋازىڭدا.

7

ئوڭ قولۇڭدا

كېپەنسىز قەبرىلەر،

ئۇندا چوچەك

ئولتۇرىدۇ دۇئا قىلىپ.

سول قولۇڭدا بۆشۈكلەر،

ئۇندا ئانا

تەۋرىتىدۇ ئەللەيلىتىپ.

8

سەن كۆز يۇمساڭ

كۆتۈرىدۇ تۆت پەسىل جىنازاڭنى.

يىغلاپ كېلەر تاۋۇت كەينىدە

بارچە دەرەخلەر.

* * *

ئۇيغۇر قىزى

قەبرەڭ قۇياشتا!

سېنى سورايمەن

ئاخشاملىرى چىقىپ تالاغا،

قەلبىمنى پاك ھېسقا ئورايمەن.

مەغرىپ تامان ئۇچقان شامالنى،

ھوزۇرلىنىپ ئۇزاق پۇرايمەن.

شەبنەم تامغان كىرپىكلەر ئارا،

مېھرىم بىلەن ئايغا قارايمەن.

ئاسمىنىڭنى كەزگەن شۇ ئايدىن،

تۇپرىقىڭنى سۆيگەن شامالدىن،

ئاھ، ۋەتىنىم، سېنى سورايمەن!

مىڭ بىر كېچە خاتىمىسى

بەس، شەھرىزاد، يېتەر چۆچەكىڭ،

كېتەي پۈتمەس ۋەھىم ئىچىدىن.

قۇياش يانغان نۇرلۇق بىر كۈندۈز،

ئارتۇق ماڭا مىڭ بىر كېچىدىن.

ئىككى قۇياش قەسدىسى

گۈزەللەردىن ئەمەسسەن جېنىم،

سەندە يوقتۇر گۈلنىڭ ياشنىشى.

ئاھۇ كۆزى ئەمەس كۆزلىرىڭ،

ئەمما ئۇندا نۇرنىڭ چاقنىشى.

بېزىمەيدۇ سېنى باش باھار،

تورزۇتمايدۇ كەچكۈز جۇدۇنى،

ئۇنىڭ ئەكسى تۇرسا كۆزۈمدە،

سۆيگۈمىزنىڭ نەدىكەن تۈنى؟!

جالاپ ئەر

يوق سەندە ئېپپەتنىڭ مەزمۇن قاشاسى ،

تېشلىگەن قىرىڭدا ھاياتنىڭ بەرباد.

يوق سەندە قىلچىلىك ئاخىرەت نۇرى ،

ئىشرەتلەر ئىلكىدە ياشايسەن ھەييھات.

يۈزقىزنى سۆيگەنسەن ياكى ئۇنىڭدىن كۆپ...

قويپقانسەن گۈللەرنىڭ ئۈستىدىن بىر - بىر.

ھەممىگە بەرگەنسەن رەزىل كۆڭلۈڭنى

ھەممىدىن ئالماقچى بولۇپ سەن مېھر!

يوق سەندە مۇھەببەت، يوق سەندە نەپرەت،

ھاياتىڭ مىسالى نىشانسىز يەلكەن.

يوق سەندە ئەلمىساق ياكى ئاخىرەت ،

ۋە ياكى ھور ئۆرلەپ تۇرغان ئىسسىق تەن. . . !

دائىما ئايالالار جەڭگاھلىقىغا ،

جەلىپكار سۆزلەردىن قۇرسەن قىلتاق ،

چۈشىدۇ ئۆنىڭغا بىر ئازغۇن ئايال ،

ئالدىڭغا كىلىدۇ بىر ۋاقلىق تاماق.

سەن جالاپ ئەركەكسەن ، جالاپلىقىڭغا

دەرىخلىك راست قۇرۇپ كۆكلەيدۇ يالغان.

قالىدۇ دۇنياغا سەندىن پەقەتلا ؛

شالاسى قالمىغان جالاپ دىگەن نام.....

ئەرنىك ئىپپىتى

كۈلسە لەۋلىرىدە گۈللەر ئېچىلار

يىغلىسا كۆزلىرىدىن ئۈنچە چېچىلار

ماڭسا ئايىغىدىن تىللا تۆكۈلەر

نەدىسەن مېنىڭ گۈزەل مەلىكەم؟

خوتەن دەشتىدە مەن پىيادە

ھاسام ئۈپپىرىدى قۇياش كۆزىدە.

ئولتۇرۇپ ئەڭ ئېگىز بىنانىڭ پەلەمپىيىدە

تاكسىدىن چۈشۈۋاتقان، ئىشتان كىيمگەن

قىزلار ئىچىدە

سېنى بارمىكىن دەپ قاراپ قالىمەن.

قاتتىق ھاقارەتتىن يۈزلىرىم چىم - چىم

ئانا گۆشى ساتماقتا بىر كىم

سەن تېخى قاندىن قورقىدىغانلىقىڭنى بىلمەيتتىڭ.

دەرەخ شېخىدىكى ھىجرانكار كاككۇك

مېنىڭ ساڭا چاڭقاشلىرىمنى چۈشىنەر بەلكىم.

سەن بىلمەيسەن، بۇ يەردە

ئۇر توقماق ئەسەبىيلىشىپ ئۆز ئىگىسىنى ئۆلتۈرۈپ قويدى.

ئېچىل داستىخان ئېچىلىۋېرىپ قۇرۇتىۋەتتى ئېتىزدىكى ئاخىرقى داننى.

ساڭقاڭ ئىشىكىم ئوغرىلاندى، تەڭگىلەرنىڭ شاراقلاشلىرىدىن

كېلەر ئۇنىڭ تاياق ئازابىدا ھاڭرىغان ئۈنى.

چۈشۈپ ئاسماندىن ياغاچ ئاتقا مىنگەن شاھزادە

سېتىۋەتتى ئاچلىقتىن ئېتىنى ئوتتۇن بازىرىدا.

پادىچى تازىنىڭ مەلىكىنىڭ سوئاللىرىغا جاۋاب ئىزدەپ

تۇرغىنىنى كۆردۈم كىتابخانىدا

پەرھاد ئون يىل تەشتى بىتون ئەمەس شېرىن تېغىنى،

غېرىب پالاندى چۆلگە ئەمەس سەنەمنىڭ مۈشكۈل مۇھەببىتىگە.

تاھىر ئاقتى دەريادا ئەمەس زۆھرەنىڭ كۆز ياشلىرىدا

چۈشەنمەيدۇ بۇنى مەڭگۈ ئاشىقتىن ئۆزگە.

سەن نەدە قەدىمدىنمۇ يىراق بىر يەردە

دەرەخ كاۋىكىدا مېنى ساقلاپ تۇرامسەن؟

ئاسمان، دېڭىز، تاغ

تۇغۇلامدۇ ئۈچ ئوغلۇم قايتا؟...

ئۇلارنى سەن تۇغۇپ بېرەمسەن؟!...

مەن ئورۇق، ئاچ

مەن ساڭا خۇمار

ئەرلەر ئېپپىتنى يوقاتقىلى بولدى يۈز يىللار.

رادىئو جىنسىي كېسەل توغرۇلۇق بەرمەكتە ئېلان

ئەرلەرنى چۆچۈتكىنى ئېلان ئەمەس

قەرز سۈيلەۋاتقان تەلۋە ئايالار.

ۋەتەن

ئەرنىڭ ئېپپىتى.

ۋەتەن

ئەرنىڭ ياتلاشقان ئېتىقادىدا

سۈسلاشقان ئىمانىدا

داتلاشقان پىچىقىدا

چاقماپ ياتقان بىر سىقىم تۇپراق

قانغا، ۋىجدانغا.

قورقۇپ كەتتىم

ئۇمىدسىزلىكنىڭ يۈرىكىمنى لەختە ـ لەختە قىلىپ ئۈھسىنىشىدىن

ئايال كۆز يېشىنىڭ مۇشتۇملىرىنى تۈگۈشىدىن

ئىشتان بېغىغا قول ئۇزاتقانىدا

پۇتمەس قەرزلەرنىڭ ئەسەبلىرىمنى بوشتىشىدىن.

ئاھ، مېنىڭ گۈزەل مەلىكەم

كۈلمەي، يىغلىماي، ماڭماي مېنى ساقلاپ تۇرامسەن

ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرىدە.

بۇ ئەسەبىي بىر نالە

جىمجىت ئاخشام زۇلمىتىدە كېيىندىم

رەزىللىككە چوڭقۇر چۆكۈپ ئىزدەپ ئابى ھاياتنى.

ئاتا مەڭگۈ مۇڭلۇق يىغلار، ئاتا ئىزدەر ئىرادە،

كۆردۈم بوۋاق چۈشلىرىدىن سانسىز يۇمران قاناتنى.

ئەرلەر ياسار جىنازا

بۆشۈك بىلەن تەڭ تەۋرىنىپ ئۇخلىماقتا ئايالالار.

ئاھۇ قانداق جان تاپشۇرغان سەيىيادقا

قېنى بۆرە ئوشۇقى؟

قىمارۋازنىڭ تاۋكاسىدا سەكرەپ يۈرەر بىقارار.

سىم - سىم گۈگۈم تىرەك ئۇچىدىن سەكرەپ چۈشەر ئاق ئۆچكە

ئوتتىن قېچىپ ئادەملەرگە كىرەر جىنلار پاتپاراق.

يالغان سۆزنىڭ راستلىقىنى ئىسپاتلاشقا چارە كۆپ،

ئەيلەر كۆز ياش رىيائىللىقى يىرگىنىشلىك ۋە پاتقاق.

مايمۇن كىشى ئۇسسۇل ئوينار خۇشال - خۇرام قامچىغا،

تۆگە كېلەر مەردانە ھەم قوتۇر ئېشەكنىڭ كەينىدە.

كۆڭلەك سالار ئاي ئىچىدە ئەپسانە قىز نازلىنىپ

مىليون ئاشىق قۇرۇپ ئۆلەر نىسى لەززەت ئەۋجىدە.

مۇھەببەتنىڭ رەسۋالىقى شۇنچە ئايان بولسىمۇ

قەسەملەردەك قاتتىق قاندىن قاچار خىيال يولۋاستەك.

كونا ئايال يامار جۇل - جۇل يىرتىلغان شۇ كۆڭلىنى

قارا قاغىنىڭ مەدھىيىسىدە قاقاقلاپ ئېچىلىۋاتقان تاز گۈلدەك.

كۈندىن - كۈنگە ئېگىزلىمەكتە بىنا كەبى جىنايەت،

تۆزلەنمەكتە جان دۆڭلىرى زەنجىر تاپان ئاستىدا.

بىر كىشىدىن باشقا ھېچكىم يوق

بىر كىشىگە تولۇپ كەتكەن چەكسىز دۇنيادا.

كېلەر كىمنىڭ ئاتقا مىنگۈسى

كېلەر كىمنىڭ نەزمە ئاڭلاپ سۇيۇقلانغۇسى.

ئۆلۈك ئادەم كۆتۈرمەيدۇ تىرىكلەرنىڭ جىنازىسىنى،

كېلەر كىمنىڭ جەينامازدا ۋارقىرىمىغۇسى.

بۇ ئەسەبىي بىر نالە

بۇ كۆڭۈلدىن سۇ ئىچەلمەي چىقىلغان تاش پىيالە.

تاڭ ئاتىدۇ غەرب قىزارسا،

كۆز تىكەرمەن شەرقكە

تەڭرىتاغ زورنىلىنىڭ 2001-يىللىق 5-سانىدىن ئېلىندى

ئۇيغۇر قىزى

قاشلىرى قىياقتەك، كۆزلىرى بۇلاق،
لىۋىدە بال تامار، بويلىرى زىبا.
ئىپارنىڭ خوش ھېدى كېلەر تېنىدىن،
ئانار رەڭ چېھرىدىن ياغار نۇر- زىبا

ناز خۇلۇقى دىللارنى قىلىدۇ مەپتۇن،
ئەجەپمۇ يېقىملىق ھەر ئېغىز سۆزى.
قەلبى پاك، دىلى تۈز ،شەرمى ھايالىق،
گۈزەللىك سۇلتانى—— ئۇ ئۇيغۇر قىزى.

مۇخەممەس

ئۆتتۈنەي ساقى سىنىگدىن ،ئەمدى شاراپنى زورلىما ،

مەيلى مەن كۆلمەي ئۆتەي ،هالى خاراپنى زورلىما ،

"دوستلىرىم"مىگلاپ ئىدى ،كەتسۇن تاراپنى زورلىما ،

چاكى ـچاك لەۋلەر ئەشۇنداق كەتسۇن قاناپنى زورلىما ،

بولدى ـبەس ئىچمەي دىدىم !قىلدىم خىتاپنى زورلىما .

بەك ئۇزۇن ئىچتىمكى مەيگەئاشقى ـشەيدا بولۇپ ،

قالمدى مۆگگۆز ـقۇلاقلارمۇ چىقىپ ـپەيدا بولۇپ ،

بارچە ئەزايىم زەئىپ ،مەن ئۆزۆم سەۋدا بولۇپ ،

پۇت قولۇم لاغ ـلاغ تىترگەن،كۆز خىرە ـناكا بولۇپ ،

شىر سۆپەت ئەركەك ئىدىم ـبولدۇم بىتاپنى زورلىما .

مەيپۇرۇش زەردار ئاتالدى ،بوردانانغا زارىمەن ،

كۆلكە ئاگلانماس كەپەمدىن ،جىن سىياق يىگانىمەن ،

لالما ئىتلاردەك يالاق يالاپ يۆرەر بىچارىمەن ،

ئەسلى زاتىم ـكىملىكىمنى يا بىلەلمەي خارىمەن ،

قاي ئاگا ئۆلپەت سانالدىم ؛جانىم خۇراپنى زورلىما .

خۇددى شرىن چۈش كەبى ،ياندا سەنەملەر كۈپ ئىدى ،

رومكىدىن بەختىنى ئىزلەپ يۈرگەن بىغەملەر كۈپ ئىدى ،

مەي ئۈچۈن بارى تەسەددۇق باغۇ ـ ئېرەملەر كۈپ ئىدى ،

جاننى ئالغان نازكەرەشمە يالغان سۇخەنلەر كۈپ ئىدى ،

يەتتە قات يەرنىڭ تېگىدىن تاپقان پۇراپنى زورلىما .

مەيلىشىپ ئالدىم ئەجەپ رەسۋا ـ ئەزىم نامۇ ـ ئاتاق ،

تۈننى تاڭغا يەتكۈزەرمەن ،كۈزلىرىم مۇشتەك چاپاق ،

ئەقلۇ ـ ئىدراكىم كىشەنلىك ،باشلىرىمدۇر خام قاپاق ،

نە غورۇر بولسۇن مېنىڭدە ؟ھەممىنى ساتتىم ـ چاتاق ،

گەرخۇمارى تۇتقىنىدا بەردىم سولاپنى ،زورلىما .

بولدى قىل !ساقى زىيانداش ؛قاق سەنەم بولدۇم بۈگۈن ،

قالدى ئارمانلار دىلىمدا تاغ كەبى سىرلىق تۈگۈن ،

يەر ـ ئانا ئاچمەس قويۇن .گەر ئۈلۈپ كەتسەم ئۈگۈن ،

بۇ ھاياتىم بەتلىرى ئاق ـ ئارتۇق يارالغان دەپ يەكۈن ،

مەغدۇرۇمغا كەلگىلى قوي ـ يەيمەن كاۋاپنى ـ زورلىما ....!.......

2007ـ يىل 15ـ مارت باي .

يىغلاۋاتقان كوچا چىرىغى

يامغۇر يېغىپ تۇرغان ئاخشامدا

كۈيلىنىدۇ مېنىڭ ناخشامدا

ئەڭ يېگانە، ئەڭ غېرىب بىر ئىت.

دەرەخلەرنىڭ ئۈچىدىن باشلاپ

ئۇ كوچىدىن – بۇ كوچىغىچە

شار - شار قىلغان ئاۋاز ئىچىدە

قېتىپ قالغان ساناقسىز سۆكۆت.

مەن ئۆيۈمدىن قانداق قۇتۇلدۇم،

قانداق كىردىم يامغۇرلۇق تۆنگە.

»ئايال« ياساپ قايناق ئىشقىمدىن

قانداق قاچتىم ئۇنىڭدىن يەنە.

كېچىلىرى يالىڭاچ يېتىپ

سىلاندىم مەن قانداق بىمەن.

بۇ ئاخشام ئاي يوق

ئون ئۈچ ياشلىق قىزلارغا تولغان

كۆكتۆلدىكى خۇشپۇراق بوشلۇق.

يىغلاپ تۇرار كوچا چىرىغى

يېقىن تۇرۇپ ئەخلەت تۆكمىغا.

مەن ھاياتنى سېغىندىم قانداق

ئۆلۈكلەرگە قولۇمنى سوزۇپ،

ھەممە نەرسەم بىر - بىرلەپ تۈگەپ

قالغان چاغدا پەقەتلا ئىسمىم

مەن ئۆزۈمنى ئىزدىدىم قانداق

شېئىرلىرىمدىن چىقىپ سۇغۇرۇلۇپ؟...!

يىغلاپ تۇرار كوچا چىرىغى

ئۇ گوياكى يامغۇر ئەرۋاھى.

شار - شار ياغار كەچكۈز يامغۇرى

پاتقاق ئىچىدە كۆردۈم ئۆزۈمنى

يېنىمدا

ئەڭ يېگانە، ئەڭ غېرىب بىر ئىت.

ئۇنىڭ يېنىدا

يىغلاپ تۇرار كوچا چىرىغى.